

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 174 — GOD. V.

ŠIBENIK, 1. SIJEČNJA 1956.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

NARODNA OMLADINA

U NOVOJ GODINI

I ova je godina prošla u nizu akcija, koje su provodane u organizacijama Narodne omladine, a zatim u nizu problema, koji još nisu riješeni. Nabrajati uspjehe ili analizirati slabosti nije svrha, a niti je moguće, jer će o tome biti opširno govora u godišnjim izvještajima općinskih komiteta, koji će biti podnijeti na općinskim konferencijama, a zatim i u izvještaju na kotarskoj konferenciji. Međutim, o svemu je uglavnom već i bilo riječi na bezbroj ovogodišnjih sastanaka, konferencija, savjetovanja i održanih seminara, a o tome se tokom ove godine mnogo puta i pisalo. Svakako da se shvatilo što je prioritetno i glavno u radu se omladinom i to ne samo od omladinskih rukovodilaca, već da su to shvatili i ostali faktori, koji su angažirani kroz različite forme i oblike rada i odgoja omladine. Dosadašnja iskustva će bez sumnje dobro poslužiti za razradu planova i o tome će biti riječi na općinskim i kotarskim konferencijama, ali možda ne će biti na odmet da se kaže nekoliko riječi o akcijama i zamislima Kotarskog komiteta i da se to koristi pri razradi i diskusiji o planovima za 1956. godinu.

VIŠE KONKRETNIH AKCIJA

Svaki općinski komitet i sekretarijat osnovne organizacije može (a to i treba) da čitavu svoju aktivnost i odgoj članova usmjeri na rješavanje konkretnih pitanja — u poduzeću, putanje organizacije i povećanja produktivnosti rada, čuvanja sredstava za proizvodnju, rad organa u općinama, putanje discipline i odgovornosti svih članova kolektiva i drugo. Svako selo ima i svoje specifične probleme, ali putanje veće proizvodnje i unapređenje poljoprivrede i ribarstva, to je zajednički problem svih naših sela i to je svakako ključno pitanje na kojem treba angažirati sve snage. Pitanje odgoja i većeg znanja, formiranje novog čovjeka, kidanje sa preživjelim metodama u odgoju i svesranijeg rada školskih odbora — uz ostalo je osnovni zadatak školskih organizacija.

Tokom nastupajuće godine, u okviru Kotarskog komiteta, organizirat će se tri seminara za uzdizanje kadra, a pored toga, svaki općinski komitet treba organizirati bar po jedan seminar za rukovodioce osnovnih organizacija na selu. I dalje će trebati organizirati različita savjetovanja u okviru općine, ali pritom treba voditi računa da se angažira, pored predsjednika, i sekretar s ostalim članovima sekretarijata. Srednjanje i organizaciono učvršćenje organizacija, a naročito općinskih komiteta je vrlo važna stvar, a pri tome je važno da svaka uspijeva akcija jača komitet, kao stvarno rukovodstvo na području i da ga svaki uspjeh podstigne za nove odgojne korisne akcije. U razradi i provođenju široke djelatnosti korisno je da svi općinski komiteti i sekretarijati osnovnih organizacija jače suraduju sa svim društvima i organizacijama u kojima ima omladine, da se iz većih društava bira po jedan ili više drugova — drugarica u komitet koji su aktivni u svom radu i da na taj način dođe do izražaja koordinacija i zajednički rad u provođenju postavljenih planova.

U slijedećoj godini, pored ostalog, smatra se da bi bilo korisno organizirati zborovanje omladine po općinama, a zatim i jedno u okviru kotara. Zborovanje bi se postavilo na jednoj širokoj osnovi sa svrhom zblizavanja i neposrednog upoznavanja omladine iz sela, poduzeća i škola na području jedne općine, odnosno kotara. Na svakom zborovanju bio bi raznolik i bogat program kulturno-sportskih priredbi u kojima bi učestvovala društva DTO

Sastanak Predsjedništva Kotarskog odbora SSRN

PROBLEM DRUŠTVENIH ORGANIZACIJA

GLAVNI PREDMET RASPRAVLJANJA

Problem društvenih organizacija, bio je glavna tema razgovora na posljednjem sastanku Predsjedništva Kotarskog odbora SSRN. Predsjednik komisije za društvene organizacije Nikola Panjkota je u osnovnim crtama iznio stanje i problematiku tih organizacija na našem području.

Članovi Predsjedništva su u vezi s tim iznijeli svoja zapažanja, mišljenje i prijedloge. Konstatirano je, da društvene organizacije na kotaru uglavnom stagniraju. Ponegdje postoje inicijativni odbori, koji su imali da izvrše pripreme za osnivanje pojedinih društava, ali ni oni ne pokazuju gotovo nikakvu aktivnost. U vezi nepismenih, naglašeno je, da je još teži problem polupismenih na kotaru. Izraženo je mišljenje, da bi u zimskom periodu bilo potrebno organizirati analifabetske tečajeve. Na području kotara postoji sasvim neznatan broj društvenih organizacija, koje uglavnom ne pokazuju neku ozbiljniju aktivnost. Došlo se do zaključka, da je glavni razlog za takovo stanje što ne postoje ili

pač ne djeluju kotarska rukovodstva, koja bi zapravo trebala voditi brigu o svojim organizacijama. Ta rukovodstva ne raspolažu ni s najnužnijim prostorijama, što se također negativno odražava na njihov rad. Konstatirano je, osim toga, da ni samo predsjedništvo Kotarskog odbora SSRN nije poklonilo dovoljnu pažnju društvenim organizacijama.

Mnogo je bilo govora o materijalnoj pomoći organizacijama. Pao je i prijedlog da se osnuje jedan centralni fond za tu svrhu. Osim toga je ustanovljeno, da se neznatna sredstva osiguravaju za potrebe narodnog prosvjeda. Ono, s obzirom na značenje i ulogu u prosvjedu naroda, zahtijeva i ozbiljniju materijalnu podršku.

U našim selima ne vlada interes za knjigu, a tome je i jedan od razloga, što biblioteke ne posjeduju suvremeni književna djela. Bilo bi korisno da se stvore komisije, koje bi pregledale biblioteke u selima i odstranile knjige, a ima i takvih, koje ne pružaju korisno štivo našim ljudima u selu.

Razmotrio se i problem vanškolskog rada prosvjetnih radnika. Konstatirano je, da je on veoma slab iako u našim mjestima na kotaru ima dovoljan broj prosvjetnih radnika. Postoje sela sa osmogodišnjom školom, no uza sve to, u njima se ne zapaža nikakav kulturno-prosvjetni ni sportski rad. Takovo stanje zahtijeva da se ozbiljno razmotri vanškolski rad prosvjetnih rad-

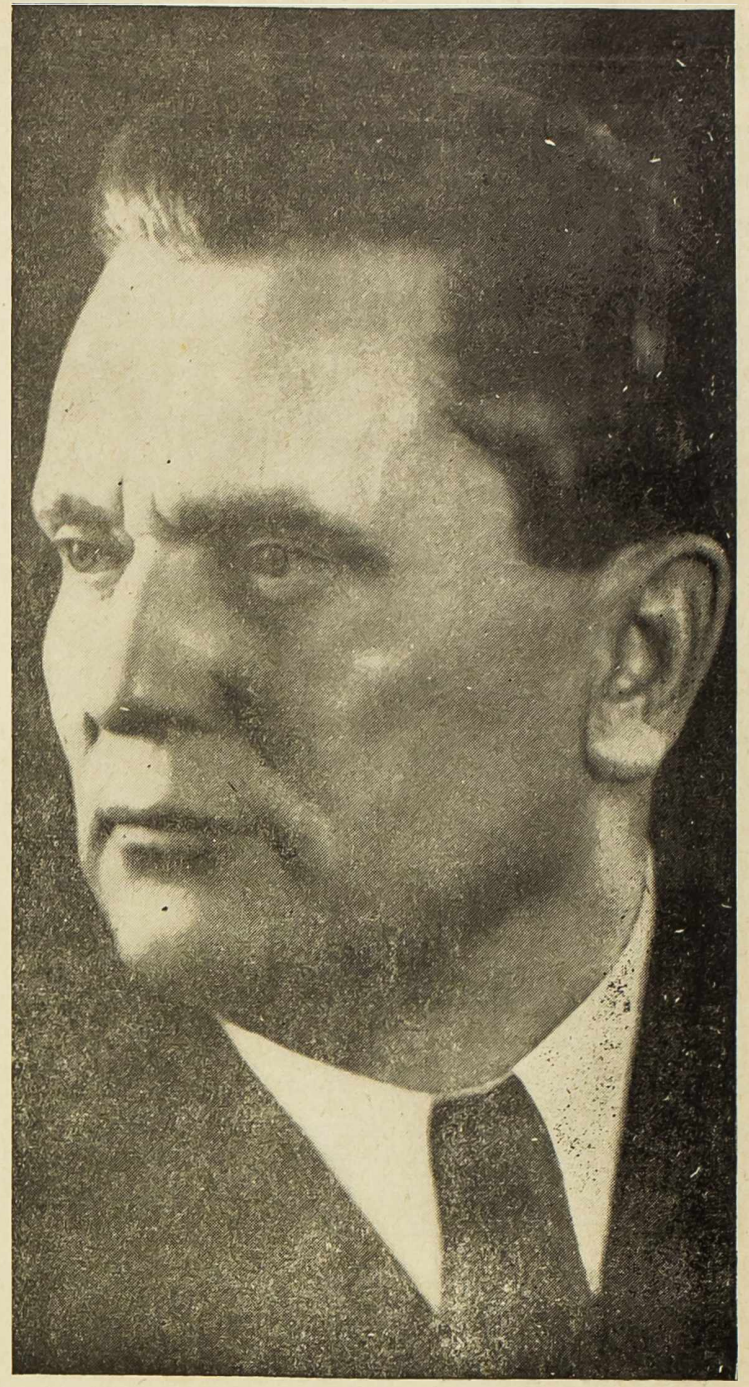
nika. Bilo bi korisno da se za vrijeme zimskih praznika upriliče seminari na kojima bi se prosvjetni radnici osposobljavali za vođenje pjevačkih i tamburaških zborova, »Partizana«, sportskih društava i tome slično.

Diskusiji je na kraju bilo riječi o čitaonicama, koje u većini slučajeva ne raspolažu ni sa kakvom štampom, a i njihov unutrašnji izgled ne ostavlja dojam kulturne institucije. Spajanjem zadrudnih čitaonica sa onima Socijalističkog saveza poboljšat će se njihovo materijalno stanje a s tim u vezi i njihova namjena.

Na temelju sadašnjeg stanja društvenih organizacija i diskusije, Predsjedništvo Kotarskog odbora SSRN zaključilo je, između ostalog, da se upriliče razgovori s predsjednicima kotarskih rukovodstava društvenih organizacija. Općinski odbori SSRN trebali bi da rasprave problem rada društvenih organizacija na njihovom području. Razmotrit će se mogućnost organiziranja tečajeva i seminara u svrhu izgradnje kadrova.

Društvene organizacije bi trebale sastaviti svoje budžete, koji će se razmotriti u komisiji za društvene organizacije, a zatim će se o njihovim potrebama upoznatiti NO kotara i općina. Radit će se i na tome da se »Partizana« proširi po svim selima našeg kotara.

Na terenu je potrebno razbijati pogrešna shvaćanja, da se jedino uz idealne uslove može odvijati rad društvenih organizacija.

Poruka za Novu godinu predsjednika Savjeta Lige društva Crvenog križa

Dragi članovi i prijatelji Crvenog križa,

Nova godina nam pruža mogućnost, da se osvrnemo na naša ostvarenja u godini, koja se završava, i da pogledamo u budućnost.

Poslije svršetka rata nacionalna društva Crvenog križa, Crvenog polumjeseca, Crvenog lava i sunca i njihova međunarodna federacija, Liga, mogli su da se raduju stalnom na-

pretku, jer su njihova aktivnosti i njihove snage porasle.

U toku godine, koja se završava, mi smo prihvatili pod okrilje Lige jedno novo nacionalno društvo i sada broj društava ujedinijenih u ovoj organizaciji dostiže rekordnu cifru od 74. Ukupan broj članova, obuhvaćen tim društvima, prelazi 105 milijuna.

Lige i nacionalna društva su uvijek neumorno htjeli da priklone u pomoć raznim zemljama pogođenim nesrećama. U ovim akcijama učestvovala je oko 50 nacionalnih društava sprovodeći na taj način u djelo geslo slavnoga Henri Dunata: »Mi smo svi braća«.

Doprinosi nacionalnih društava na polju prve pomoći, na osposobljavanju njihovih članova za izvršavanje zadataka i širenje ideja Crvenog križa i njihovih napori za poboljšanje higijene i socijalnih uslova u njihovoj zemlji su nastavljivi istom mjerom. Medicinsko-socijalni biro Lige je otpočeo radom. Na ovom polju, kao i na mnogim drugima, Liga je mogla razvoju nacionalnih društava šaljući im svoje stručnjake.

Treba spomenuti još jednu prijatnu činjenicu, a to su dobri međusobni odnosi, koji su preovladavali za vrijeme naših sastanaka, i koji su naročito obilježeni studijskim posjetama i dobrim prijateljstvom bez obzira na političke i ideološke granice. Naš ideal stoji visoko iznad svih elemenata nesloge, trudeći se da do stignemo taj cilj, mi dajemo svoj doprinos miru i razumijevanju među narodima.

Pogledajmo nastupajuću godinu: ona će biti obilježena sa dva događaja važna za Crveni križ. Prvo, tradicija, koja se održava svake godine, »Međunarodni dan Crvenog križa«, 8. maja, koji će, da bi privukao pažnju na jednu od najvažnijih aktivnosti Crvenog križa, u 1956. godini biti održan pod znakom prve pomoći žrtvama prirodnih nesreća i ratova. Osim toga, slijedeća međunarodna konferencija Crvenog križa održat će se u New Delhi-u. Na toj će se konferenciji, između ostalog, raspravljati o važnim dopunama Konvencija, koje se odnose na zaštitu žrtava rata.

Što se tiče ostalog, mi ne znamo što nam donosi nova godina. Međutim, mi znamo jednu stvar.

(Nastavak na 2. strani)

Obaveze sindikata prema društvu

U srijedu je u prostorijama Vijeća održana godišnja skupština Općinskog sindikalnog vijeća Šibenik kojoj su, pored 114 delegata sindikalnih organizacija i mjesnih odbora, prisustvovali i drugi: Stevo Vukadin, sekretar Kotarskog komiteta SK-a, Nikola Špirić, predsjednik Kotarskog odbora SSRN, Ivo Ninić, predsjednik Kotarskog sindikalnog vijeća, te ostali gosti.

Nakon izvještaja, koji je podnio drug Slavo Radin, predsjednik Općinskog sindikalnog vijeća i diskusije, delegati su izabrali novo općinsko sindikalno vijeće i nadzorni odbor, a na kraju su birali 61 delegata za skupštinu Kotarskog sindikalnog vijeća.

U izvještaju, koji je podnio skupštini kaže se, između ostalog, da je politička aktivnost sindikalnih rukovodstava u poduzećima naročito kod većin poduzeća, znatno porasla u odnosu na prošlu godinu. Međutim, još uvijek se nije uspjelo aktivizirati sindikalno članstvo u političkom radu kroz Socijalističkog saveza i ostale društvene organizacije u gradu. U idućoj godini sindikalne organizacije bi trebale voditi više računa o tome i težiti da se svi članovi aktiviziraju u političkom radu Socijalističkog saveza.

U onom dijelu izvještaja, koji govori o radničkim savjetima istaknuto je, da su uglavnom svladane prepreke, koje su sprečavale da se radnički savjeti i njihovi organi afirmiraju i djeluju kao organi samoupravnog mehanizma. U našim kolektivima sve se više učvršćuje shvaćanje da se za povećanje zarada radnika i službenika treba boriti na bazi povećane proizvodnje i poboljšanja kvaliteta proizvoda, kao i da dobri rezultati za unapređenje proizvodnje. Radnički savjeti su od svog postojanja do danas izvršili besumnje pozitivnu ulogu u upravljanju društvenom imovinom, iako je kod toga bilo raznih slabosti, pa

i negativnih shvaćanja. Takva shvaćanja prvenstveno dolaze o tuda, što pojedini drugovi u poduzećima smatraju, da se u rad organa samoupravljanja ne može nitko miješati bez obzira da li se radi dobro ili ne. Pasivan odnos jednog dijela članova na sjednicama organa samoupravljanja proizlazi uglavnom iz nepoznavanja problematike poduzeća.

Nadalje je istaknuto da je potrebno da se članovi radničkog Općinskog sindikalnog vijeća i diskusije, delegati su izabrali novo općinsko sindikalno vijeće i nadzorni odbor, a na kraju su birali 61 delegata za skupštinu Kotarskog sindikalnog vijeća.

U izvještaju, koji je podnio skupštini kaže se, između ostalog, da je politička aktivnost sindikalnih rukovodstava u poduzećima naročito kod većin poduzeća, znatno porasla u odnosu na prošlu godinu. Međutim, još uvijek se nije uspjelo aktivizirati sindikalno članstvo u političkom radu kroz Socijalističkog saveza i ostale društvene organizacije u gradu. U idućoj godini sindikalne organizacije bi trebale voditi više računa o povećanju produktivnosti rada, jer se na taj način može doći do povećanja zarada u kolektivima, a s druge strane morale bi da vode brigu da se dobri ne ostvaruju ne neki umjetni način, već zaslugom kolektiva.

Izvještaj je također bio iscrpan u vezi rada sindikalne organizacije na kulturno-prosvjetnom i sportskom polju. Radnička kulturno-prosvjetna zajednica postigla je dobre rezultate, koji su mogli biti daleko bolji da se u tom radu angažirao veći broj drugova. Naše sindikalne organizacije još uvijek se nisu dovoljno založile u vezi ekonomskog obrazovanja radnika, koje će im bez sumnje pomoći da podignu svoj nivo znanja. Radničku gimnaziju u 1955/56. god. s uspjehom je završilo 140 polaznika. U novoj

školskoj godini upisano je 124 lica od čega 78 radnika i 46 učenika.

Zapažen je i rad odbora za radničke sportske igre, koji je u drugoj polovini ove godine organizirao takmičenje u raznim sportskim granama u kojima je sudjelovalo 10 kolektiva sa preko 800 takmičara.

Kod većine naših poduzeća još uvijek je nedovoljna briga o higijensko-tehničkoj zaštiti radnika. Ona nije u dovoljnoj mjeri postala briga organa samoupravljanja i sindikalnih organizacija za radnog čovjeka.

U izvještaju je, između ostalog, bilo govora o radničkoj omladini, kojoj bi sindikalne organizacije trebale da posvete veću pažnju. Radnička omladina, bar dosada, nije u dovoljnoj mjeri zastupljena u organima samoupravljanja, a isto tako je mali broj omladine u sindikalnim rukovodstvima. Osim toga, ne polknanja se dovoljna pažnja ni onoj omladini koja pohađa škole učenika u pripremi, iako je poznato da ona priprema i osposobljava nove kadrove.

Na kraju izvještaja je naglašeno da sindikalne organizacije treba da se bore za bolju organizaciju rada, veću produktivnost, za radnu disciplinu i poštovanje zakonitosti u svojim poduzećima i na taj način izvršiti će svoju obavezu prema društvu.

U novo općinsko sindikalno vijeće izabrani su Slavo Radin, Ante Kazija, Krste Baljkas, Ante Belamarić, Nina Petrić, Milan Bujas, Mijo Blaće, Mirko Juras, Frane Supe, Marinko Papić, ing. Ante Čelar, Sime Lakoš, Čedo Polak, Milena Baica, Josko Guberina, Jerko Truta, Marijo Radić, Tomislav Grubišić, Vlaho Jurišić, Krste Ninić, Krste Stipančić, Jakov Bralić i Ivo Rajević.

U nadzorni odbor su birani Miro Blaće, Ante Polić, Marinko Škarica, Dunko Jurković i Ljudevit Lušić.

(Nastavak na 2. strani)

Savjetovanje o privrednim pitanjima

Na inicijativu Društva ekonomista u Šibeniku održano je savjetovanje u vezi novih privrednih mjera koje se provode u našoj zemlji. Savjetovanju su, pored predstavnika Društva inženjera i tehničara, prisustvovali i predsjednik Narodnog odbora općine Petar Rončević i ing. Marin Kršul, narodni zastupnik u Vijeću proizvođača Sabora NR Hrvatske.

U veoma korisnoj diskusiji izmjenjena su brojna iskustva s područja privrednog nazivka na našem kotaru, iznijeti su mnogi prijedlozi i sugestije na koji način, a prema postojećim mogućnostima, povećati proizvodnju i s tim u vezi poboljšati životni standard stanovništva.

Na savjetovanju su posebno podvučena dva problema kojima bi trebalo posvetiti punu pažnju. To su organizacija rada u proizvodnji i stvaranje kvalificiranog stručnog kadra-primarni zadaci utoliko više, jer se već u idućoj godini nameće pitanje postojanja visokokvalificirane radne snage obzirom da se kapitalna izgradnja nalazi pri završetku. Nadalje je istaknuto da treba težiti, gdje je to moguće, proširenju dosadašnjeg kapaciteta u pojednanim poduzećima i to putem oživljavanja raznovrsnih pogona. Na taj način bi se pružila mogućnost zaposlenja izvjesnom broju radnika a i nacionalni dohodak bi se osjetno povećao. Međutim, ne bi se sav taj posao isključivo svodio samo na to. Naime, trebalo bi također pristupiti osnivanju novih pogona, ali koji ne bi zahtijevali velike investicije.

Prilikom osnivanja srednje ekonomske škole malo se vodilo računa o tome, tko nam pohađa tu školu, a posebno onu večernju u kojoj nema niti jednog lica iz zadružnih organizacija, a isto tako da bi se olakšao rad onima koji pohađaju večernju školu trebalo bi mjerodavnima skrenuti pažnju na to, da se nastavi program eventualno skratiti na dvije godine, ali ukoliko to nije moguće, da se onda smanji sadašnji broj sati. Pored toga, i poduzeća u tom pravcu treba da pokažu malo više razumijevanja za one svoje namještenike koji pohađaju tu školu time, da im se skratiti radno vrijeme kako bi mogli lakše i bolje svladati predviđeno gradivo.

Što se tiče usavršavanja postojećeg kadra, iznio je predstavnik TLM »Boris Kidrič«, nemoguće je to izvesti baš u toj tvornici zbog toga, što tamošnja nekvalificirana radna snaga nije u skladu s vremenom na okupu, što je bodno vrijeme na okupu, što je ona sa sela i kao takova poslije radnog vremena odlazi na selo. Nadalje je na savjetovanju iznesen prijedlog da se ubuduće članovi DIT-a više zainteresiraju za pojedina poduzeća, da se upoznavaju s industrijom i pogonima, da znaju čime pojedina poduzeća raspolažu.

Pitanju kvalitete radne snage u građevinarstvu kao i pojedinačnu izgradnju stanova diskutirali su također obratili dosta pažnje. Da je i pored velikog broja radne snage ustanovljeni efekat prilično slab, razlog leži u nedovoljnoj organizaciji rada kao i u pomanjkanju kvalitetne radne snage. Da bi građevinski radovi bili jeftiniji trebalo bi da između investitora i izvođača s jedne i projektanta s druge strane bude više sklada, više razumijevanja i suradnje, a ne da projektanti, kao što je dosad bio slučaj, budu alfa i omega u pogledu izgradnje. Za ilustraciju je naveden primjer zgrade koja je podignuta za potrebe »Jadranske« i zgrada u predjelu Baldekin. Dok su dva stana za potrebe »Jadranske« koštala 3 milijuna dina-

ra, dotle toliko košta samo jedan stan u novom stambenom naselju na Baldekinu.

Bilo je riječi i o tome što bi se u pojedinim poduzećima moglo učiniti u pravcu povećanja proizvodnje bez većih ulaganja tako je spomenutim društvima savjetovano u zadatku da ispitaju sadašnje stanje u nekim manjim poduzećima. U Građevnoj stolariji bi se, na primjer, mogao osnovati pogon za izradu namještaja, a obrtno poduzeće »Dane Rončević« bi u suradnji sa TLM »Boris Kidrič« moglo proizvoditi neke artikule za široku potrošnju, dakle, ono što Tvornica lakih metala nema u planu da proizvodi. I poduzeće za izradu odjeće »Revija« bavi se mislju da otvori jedan salon za izradu ženske odjeće, ali nalaži na teškoće u pogledu pomanjkanja prostora. Bilo je govora i o tome kako Drvodjejska produktivna zadruga malo vodi računa o tome da u buduću može doći do smanjenja posla, pa čak i do toga da ona postane suvišna.

Na savjetovanju je istaknuto također i pitanje organizacije rada u blagajničkom i knjigovodstvenom, kao i komercijalnom poslovanju, te posebno o odnosu prema mladim kadrovima, kojima bi nasuprot trebalo pružiti više pomoći u pravcu njihova osamostaljenja u radu. Naglašeno je isto tako i nerazumijevanje nekih poduzeća o pitanju stvaranja novih stručnih kadrova, kojih danas nema u dovoljnom broju. Umjesto da prihvaćaju ponude studenata i daka da im se odobri stipendija, poneka poduzeća to jednostavno odbijaju. U tom pravcu mnogo su učinili Rudnici ugljena u Siveriću koji su baš stipendiranjem većeg broja daka na srednjoj rudarskoj školi u Varaždinu postigli to da se na odgovornim radnim mjestima danas nalaze isključivo stručnjaci.

Na kraju diskusije donijet je prijedlog da se osnuje jedno tijelo koje će sačinjavati po nekoliko predstavnika Društva ekonomista, DIT-a i službenika NO-a kotara i općine sa zadatkom da vodi brigu o organizaciji rada, o proizvodnji, racionalizaciji, sistematizaciji radnih mjesta, premiranju i t. d.

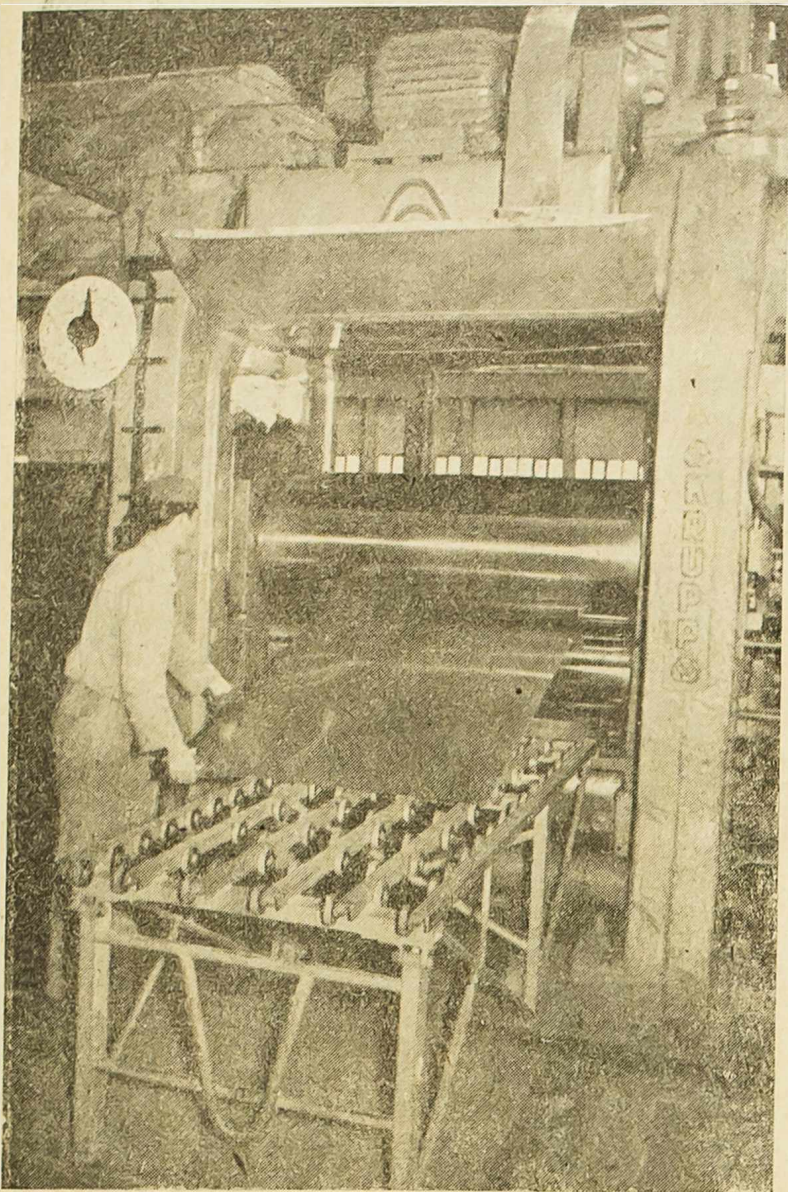
Narodna omladina u novoj godini

(Nastavak sa 1. strane)

»Partizan«, i razna kulturno-umjetnička društva i grupe sa područja dotične općine, odnosno kotara. Svaka općina bi odredila prikladan dan za zborovanje i to bi mogao ostati tradicionalni omladinski dan, a kotarsko zborovanje bi također preraslo u jednu stalnu tradiciju i dužnost organizacije — kao dan omladine Šibenskog kotara. O toj vrlo interesantnoj i korisnoj akciji trebalo bi temeljito prediskutirati i donijeti konačnu odluku na općinskim konferencijama. Na kotarsko zborovanje bit će pozvani i susjedni kotari, a kotarski komitet je prihvatio poziv da sudjeluje na zborovanju ličke omladine u srpnju nastupajuće godine.

Potrebe za sportskim terenima

su još uvijek velike, a to je jedan od zadataka Narodne omladine, koji je preuzet na V. plenumu CK, pa je potrebno da se i naše organizacije na provodenju te akcije angažiraju do njezgov završetka. Svako naše selo, poduzeće i škola ima i niz drugih potreba, koje se dobrim dijelom mogu riješiti dobrovoljnim radom. Potrebno je da o tome naši komiteti i sekretarijati vode računa. Uz spomenute akcije ima i niz drugih pitanja koje treba razmotriti i unijeti u plan aktivnosti za 1956. godinu. Na njihovu sprovođenju treba da se angažiraju svi općinski komiteti Narodne omladine. U tome će imati neposrednu pomoć i razumijevanje Socijalističkog saveza, Saveza komunista, sindikata i ostalih akcija Narodne omladine.

TLM »Boris Kidrič« Valjanje aluminija

Slab rad članova SK na općini Primošten

Nedavno je održan sastanak svoj nerad snosili odgovornost općinskog komiteta Primošten i pred svojim organizacijama. Sekretara osnovnih organizacija Saveza komunista, na kojem se raspravljalo o radu i organizacionim problemima osnovnih organizacija, radu članova Saveza komunista u Narodnoj omladini i Socijalističkom savezu. U izlaganju druga Ive Bolanče, sekretara Općinskog komiteta, a zatim i u diskusiji, konstatiralo se da je rad osnovnih organizacija na području cijele općine slab, a naročito osnovnih organizacija Zečeva, Sapin Doca, sela Primošten i Rogoznice. Slab rad se naročito odražava u radu organizacija Socijalističkog saveza i Narodne omladine, a zatim i na ostalim poljima komunista nisu pokazali naročito aktivnost, dosta je stvani prepušteno da teku same od sebe.

Godišnje konferencije i središnje osnovnih organizacija Socijalističkog saveza teku loše i sporo na cijeloj općini. Još se nije sredo, a niti otpočeo sa svojim redovitim radom ni općinski odbor Socijalističkog saveza — većina članova tog odbora odnosi se prilično neodgovorno prema postavljenim zadacima. Do sada je održana samo jedna godišnja konferencija Socijalističkog saveza, a članarima se slabo ubire — bolje reći ne ubire se nikako i sa podjelom članskih knjižica još ne ide kako treba. U takvoj situaciji nema ni govora o drugim aktivnostima koje bi mogao, a i trebao razviti Socijalistički savez. U radu s omladinom dosad se poklanjalo vrlo malo pažnje od strane organizacija Saveza komunista, a ni članovi SK-a, koji su bili svojevremeno izabrani za rukovodioce u Narodnoj omladini, nisu radili, a niti su za

SLIČICE IZ GRADA

PRISTANIŠTE ZA SPLAV?
Davno se već počelo graditi novo pristanište za splav. Radovi su odmahli puzevim korakom, ali su uglavnom ipak dovršeni. Međutim, splav i nada-rije pristaje na starom mjestu, dok je novi pristan sada pod zimu kao poručan za izvlačenje sportskih ladica. Zar se konačno ipak ne bi prijevo namjenjenoj svrsi.

KORISTAN PRIJEDLOG
Na platou iznad slapova Krke otrgao pet godina Tvornica aluminija u Lozovu izgradila je petnaest stambenih zgrada za svoje radnike i službenike. Sada, kad su te zgrade već davno useljene, suviše bi bilo raspravljati o tome, da li su postavljene na pravom mjestu ili ne. Međutim, kako se nalaze na visoravni na potpuno golom terenu, izložene su direktnom udarcu bure, pa time i hladnoći. Opće je poznato da bi stanovanje u ovako lociranim objektima bilo neuporedivo ugodnije, kada bi sa sjeverne strane bili zaštićeni šumom, a ne samo to, već bi time i čitavo naselje dobilo u svakom pogledu na svom izgledu. Očekivati je da će uprava Tvornice, a i 60 stanara ovih zgrada to uvidjeti i sami otpočeti sa posumljavanjem, u prvom redu zbog vlastitog interesa.

PORUKA ZA NOVU GODINU

(Nastavak sa 1. strane)
stvar, a to je da će nevolje među ljudima tražiti vaše poštovanje i vaše usluge, kao što je bio slučaj i u prošlosti. Vi vodite borbu protiv bijede i nevolje, borbu, koja ne će prestati dokle god bijeda i nevolja budu postojale.
Ođajem priznanje radu i poštovanju, za koje ste pružili dokaze u toku protekle godine, i šaljem svoju najiskreniju zahvalnost nacionalnim društvima, svim njihovim članovima, svim suradnicima i prijateljima Crvenog križa, a naročito svim dobrovoljnim suradnicima, koji su glavni nosioci našeg rada. Ja sam siguran, da ćete vi nastaviti vaše plemenite napore i ja vam želim »Sretnu novu godinu« i mnogo uspjeha u vašem radu.

Kuće, kamen i gotovo ništa više

Na kamenu su nikle kuće. Tako je na Baldekinu. Na tom jugoistočnom gradskom predjelu, uz cestu, koja vodi u Donje Polje, zidani su do rata šibenski težački kuće za svoje potrebe i svojih sinu gospodarstava. Bile su to kuće za najnužniji smještaj kukaak i mnogobrojne obitelji. A ostalo bio je kamen i smreka.

Na svojoj praznini među težačkim kućicama danas su iznikle stambene zgrade. U njima žive obitelji građana inostranjskog Šibenuka. Eleganantne fasade živih boja izvane i kontrastna govore mnogo o novom Šibeniku. I mi, kad hoćemo da neko upozna novi Šibenik, nakon što smo mu pokazali tvornice, vodimo ga na Baldekin. I ponosni smo, da mu pokažemo, kako od jednog zapuštenog gradskog predjela nastanjenog sitnim zemljoradnicima, gradimo grad suvremenog stanovanja.

Ponosimo se! A jesmo li ikad porazgovorili s tim našim novim stanovnicima? Što oni kažu o tome, da žive u kućama elegantnih fasada i perfektnog komfora?

Možda i bolje da nismo. Da jesmo, naš ponos kao građana bio bi skromniji. Ali vrijeme je da i o tomu govorimo, jer grad gradimo za žive ljude, koji u njemu stanuju, a ne za one, koje povučemo na Baldekin, da im novi grad pokazujemo.

Jer nije komfor samo u kamenom stubištu, u engleskom nužniku, kupaonici i sl. Za udobno stanovanje treba mnogo više i dobra organizacija komunalnih usluga, na koje smo, gradeći novi grad, izgleda, zaboravili, ili nismo na njih dovoljno pazili.

stanari, Električno poduzeće, ili investitor. No, bez obzira na njihove razloge i kontrarazloge, dužnost je Električnog poduzeća da se brine o opskrbi građana električnom energijom. A izgleda, da ovo naše, to uvijek i ne čini dobro.

Ne živi se samo o suncu, koje vam se po balkonu prosipa, iako je to velika stvar. Živi se i od vulgarnih sitnica: krumpira, kupusa, bitve i drugog povrća. Domaćinstvu, danas još skromno, treba i voća. Domaćice kupuju i meso, mliječne proizvode i drugu robu potrebnu za održavanje organizma. Tko bi sve nabrojio, ali to vrlo dobro znađu drugovi u »Voću«, »Prehrani«, »Gradskom magazinu«, »Gradskoj mljekarnici«.

(Neka oprostite neko poduzeće, ako nije spomenuto, a raspolaze s artiklima, koji služe u svakodnevnoj potrošnji.) I vidite, sa strane tih drugova je vrlo malo učinjeno, da se u predjelu Baldekin jednostavnije riješi pitanje opskrbe građana artiklima svakodnevnne potrebe.

Pred rat, kad je Baldekin bio predio težačkih domaćinstva, koja su se svim osnovnim artiklima sama opskrbljivala, postojao je jedan dućančić taklo zvane mješovite robe. Što se učinilo više od onoga, što je bilo do rata? U istim skromnim i tijesnim prostorijama nalazi se i danas takav dućančić! A dalje?

Dalje se prigovara, da investitori stambene izgradnje u zgradama nisu predviđali dućanske prostorije, čak da su se neki tome energično protivili. Možemo sebi dovoliti, pa reći da su griješili. A možda i nisu. No to nije važno. Danas je odlučno, da se u ovom višegodišnjem periodu izgradnje nije ništa investiralo od naših trgovačkih poduzeća u proširenju trgovačke mreže van strogo centra. Građani znadu, da trgovačka poduzeća raspolažu sa sredstvima za takove potrebe (pogledaj odnosno pretpostavi, koliki su troškovi za adaptiranje poslovnih prostorija, koje je vršeno i koje se vrši). A Baldekin, taj »moderni« dio Šibenuka, opskrbljuje se, ali samo jako ograničeno, preko jedne skromne i tijesne trgovine »mješovite robe«, koja se nalazi u prostorijama, koje ne od-

govaraju niti kakvom nerazvijenom selu.

Dakle, drugovi iz »Voća«, »Gradskog magazina« »Mesoprometa«, »Prehrane«, »Gradske mljekarnice«, ili kojeg drugog poduzeća, koje ne znajući možda nismo spomenuti, potrebno je uzeti olovke u ruke, ali i sivre pogledati, pa se odlučiti što pruže na ono, što grad i građani traže, a vi to možete.

Ne treba graditi zgrade, jer se to može postići s laganom i jeftinom izgradnjom paviljona na jednom pogodnom mjestu, koje treba izabrati i koje bi, u budućnosti, moglo biti zame-tak jedne male pomoćne grad-ske tržnice za jugoistočni kraj grada.

I cesta! Doguralo se do jedne crte i stalo. Teškoće su, o tom nema sumnje. Ali jedan veći broj novih kuća s mnogo stanara i dalje gaži po blatu i prašini. Ipak izgleda za nastavak tog puta nisu loši. Kad zatopli, moglo bi se nastaviti sa spramkisanjem. Naravno, da nastavak ne zavisi od toplijih dana, ali u tim danima se očekuje, da će se neka sredstva moći prebaciti na tu cestu.

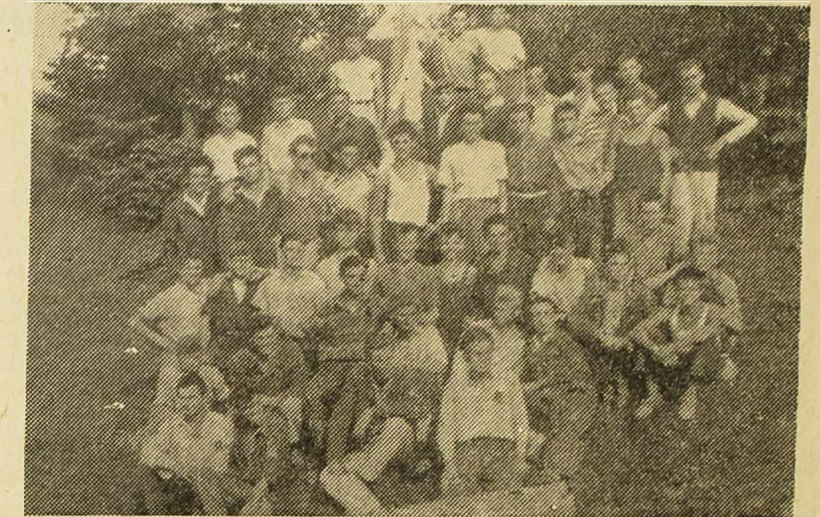
S uređenjem te glavne ulice, ne bi se smjelo zanemariti prilaze zgradama. To je, doduše, nešto teže, ali je činjenica, da da su prilazi nekim zgradama, ako ne vratolomni, a ono ipak takovi, da bi se nege mogle polomiti. A osvjetljenje...

Međutim, tko bi o svemu govorio! Bolje je govoriti o manjem, i to onom, što se može izvršiti. Duboko smo uvjereni, da se ovo, što smo do sada spomenuli može lako i brzo izvršiti. Treba samo više smisla i shvaćanja o tom, da razne službe postoje isključivo radi građana, a ne radi službi, ili čak službenika.

Na koncu još nešto. S malo volje i koordinacije između onih poduzeća, čiji radnici i službenici nastavaju odnosne kuće, te općinskog narodnog odbora, mogao bi se uređiti o-koliš novih zgrada na Baldekinu, na jedan skroman način, tako da se odstrani ona divljina, koja čitavom predjelu daje izgled teške zapuštenosti.

Sve je ovo rečeno željom, da se pokrenu oni faktori, koji su u mogućnosti i dužnosti da to učine.

E. M.

Omladina na dobrovoljnom radu

Svim općinskim komitetima i organizacijama Narodne omladine, kao i ostalim organizacijama, društvenim i svim građanima socijalističke zajednice,

čestita

Novu 1956. godinu i želi mnogo uspjeha u radu na daljnjem putu borbe za izgradnju socijalizma.

Kotarski komitet NOH-e Šibenik

prosvjeta • kultura • prosvjeta • kultura • prosvjeta

O knjižnicama i knjigama za pionire

Opće je poznata činjenica, da su djeca najzreliji i najmnogobrojniji čitaoci u našim knjižnicama. Ta je činjenica postala još očitija, kada su otvorena Pionirska odjeljenja, u kojima se broj djece nesamo podvostručio, nego čak i potrostručio.

Otvaranjem Pionirskih odjeljenja konačno je riješen jedan davn problem: problem odvajanja djece od odraslih. Time su istovremeno riješena još dva druga problema: psihološki i pedagoški. Psihološki: u Pionirskim odjeljenjima djeca su prvi put osjetila, da su »u svojoj vlastitoj koži«, dakle, slobodna, samostalna i svijesna spoznajna, da je Pionirsko odjeljenje otvoreno za njih i samo njima namijenjeno. Ona tri ili četiri knjižničara ne dolaze uopće u obzir, jer iščezavaju u dječjem mnoštvu. Pedagoški: izvršenom podjelom rada knjižničari su uspjeli da s dječom uspostave neposredan i srdačan ljudski i drugarski kontakt, o kakvom ranije nisu mogli ni da sanjaju. Na taj su kontakt naročito stimulativno utjecale povoljne i raznovrsne mogućnosti, kao na pr. slobodan pristup djece knjigama, knjižnici, diskusije, predavanja, filmovi i t. d. Ta svakodnevna praksa, kad je dobro upoznamo, može nam izvršno poslužiti za orijentaciju u radu s dječom, budući da je problematika Pionirskih odjeljenja ista i zajednička svima knjižnicama kod nas i u svijetu.

Moj najintimniji san, što ga već jedno stoljeće sanjam, jeste san o Pionirskom odjeljenju u našem gradu. Nažalost, to je samo jedan od mojih iluzija i donkihoteska himera.

Svojevremeno, a tome nije davno, zamolio sam drugaricu Brancku Weil, da mi pruži obavještenja o stečenim iskustvima i postignutim rezultatima, do kojih je ona došla u svom agilnom i raskoventnom radu kao pedagoga i rukovodilac Pionirskog odjeljenja Gradske knjižnice u Zagrebu. Tom je prilikom drugarica Weil iznijela mnoge interesantne podatke o problematici knjižnica za djecu.

O SLOBODNOM PRISTUPU KNJIGAMA

O slobodnom pristupu knjigama drugarica Weil doslovno je rekla:

»Najglavnije pitanje svake javne biblioteke, a dječje napose, jeste slobodan pristup knjigama, budući da on omogućuje direktni kontakt čitaoca s knjigom. Taj sistem ima svojih pristaša i svojih protivnika. Po mojem mišljenju, to je najidealniji način posuđivanja knjiga, naročito u dječjim knjižnicama.

Slobodan pristup knjigama pokazao je samo dobre strane: svoj pedagoški vrijednost u razvijanju dječje samostalnosti i svojju praktičnu vrijednost za knjižničara, jer jedan dio posla — bilanje knjiga — obavljaju sama djeca.

U početku je postojao strah zabrinuta pedagoga: što da uradi, ako dijete izabere knjigu, koja nije za njega? Stečeno iskustvo, međutim, govori u prilog dječjem izboru. Upravo iznenađenje, kako dijete u mnoštvu knjiga pronađe baš onu, koja najbolje odgovara njegovu uzrastu. U slučaju, da dijete izabere nešto, što nije za njega, dužnost je knjižničara, da sa potrebnim pedagoškim taktom zamijeni tu knjigu s nekom drugom. Interesantno je istaknuti, da knjižničar, redovno, ne voli, da roditelji biraju knjige, nego mu je dialekt draže, da dijete samo dođe, jer ono mnogo lakše i mnogo bolje zna izabrati. Istina je, da je biblioteka odgovorna ustanova, ali je njezina odgovorna snaga baš u slobodi i potpunosti samostalnosti djeteta. Pedagoški će utjecaj biti pozitivan i uspješan, ako bude do posljednje mogućnosti nemamjetljiv. A za to je slobodan pristup djece knjigama najbolje rješenje.

U Pionirskim odjeljenjima djeca se osjećaju ugodno i slobodno nesamo zato, što su odvojena od odraslih (kao što je odraslima ugodno bez djece), nego i zato, što je tu sav namještar (stolovi, stolice i police za knjige) mimijaturan, t. j. izrađen u proporcionalnoj veličini prema uzrastu djece. Ta intimitna unutrašnjost još je više potencirana raznim slikama i crtežima po zidovima. Tu je draga Crvenkapica, tamo dražesni Zeko Pjegačko, ovdje lijepa Snjeguljica, a ondje su oni veseli, slatki i dobri patuljci, što se tako prijatno i toplo smiješe kao da bi htjeli reći: »Dobro nam do-

šli, drugovi pioniri i drugarice pionirke!»

U Pionirskoj knjižnici u Zadru osjetio sam jednu naročitu atmosferu, za koju nikako ne mogu da nađem adekvatnu riječ. No, bez obzira na moja uzaludna traženja izraza, ovdje se mora naglasiti, da ukusno ureden interijer Pionirskog odjeljenja može snažno utjecati na emocionalni i racionalni svijet naše djece, t. j. da djeca zavole i shvate knjižnicu kao svoju ustanovu, par excellence.

Siguran sam, da se djeca u prostorijskim našim Bibliotekama neugodno osjećaju. Tu ih sve strahši i plaši: visoke police, visoke stolice, visoki stolovi, visoki ormari, a možda i onaj visoki knjižničar.

O NABAVI I IZBORU KNJIGA ZA DJECU

Pitanje nabave i izbora knjiga za djecu predstavlja najvažniji pedagoški moment u cjelokupnom radu knjižničara. O tome je problemu drugarica Weil iznijela mnoštvo opservacija, kao i neka teoretska gledišta pojedinih pedagoga i estetičara.

»U pitanju nabave knjiga za djecu — rekla mi je drugarica Weil — ne mogu se propisati nikakva pravila. Sigurno je, da ne valja popuštati dječjem ukusu u potpunosti, ali je, mislim, još gora druga skrajnost, skrajnost da se ne obaziremo na dječje želje i da im namećemo svoja shvaćanja.

Pri izboru knjiga potrebno je imati u vidu djecu različita uzrasta, budući da se različite raznolikosti potrebe i ukusi djece od 8 ili 9 godina i od 12 ili 13 godina. Najteže je naći prikladnu literaturu za odrasliju djecu. Knjižničar u tome mora biti naročito elastičan, ako hoće da pridobije njihove simpatije. Ako im dajemo knjige, koje one ne žele, odbijamo ih od knjižnice i propuštamo ih utjecaju petparačkih romana, koje djeca nalaze izvan knjižnice. Zapravo, teško je naći knjigu, koja bi se jednom dječaku svidjela i koja bi, ujedno, odgovarala odgojnom i umjetničkom knjižnici. Nadalje, izbjegavajmo sve valke, pa i najromantičnije ljubavne fabule osiromašit će o naj dio knjižnog fonda, što ga čitaju dječvojice od 13 ili 14 godina. (Ono to ne će otvoreno reći, ali sve žele čitati ljubavne romane). Isto vrijedi i za aventurističke romane, što ih traže dječaci i to uporno iz dana u dan. Takve knjige, istina, ne nabavljamo u velikom broju primjenjaka, ali ih ipak toleriramo, jer strogo ortodoksa gledanja na

knjige takve vrste samo otežavaju problem. Jasno je, da knjižnica ne će zastupati »šund«, nego će se protiv njega boriti na svakom mjestu i u svakoj prilici. Međutim, pitanje je u tome, što je »šund« i gdje su granice, što ih u jednoj knjižnici ne smijemo prijeći? Time mislim reći, da se na knjigu ne smije gledati samo sa stanovništa odrasla čovjeka, nego i sa stanovništa djeteta.

Stara je to diskusija, ali još uvijek aktualna. Tu biju boj dvj suprotna tabora pedagoga i estetičara. Tako, na pr., Erwin Ackerknecht zastupa mišljenje, da ne treba bacati anatemu ni na stare moralno-puštne i naivne pripovijesti (uz suvremenu jezičnu obradu), ni na aventurističke romane, kao što to traže mnogi pedagogi. Drugi opet brane gledište (glavni predstavnik Wolfgang), da dječja knjiga mora biti umjetničko djelo, te da sve ostale knjige bez umjetničke vrijednosti treba iz knjižnice izlučiti, napose romane s nemogućim događajima, pa čak i bajke.

Zamolio sam drugaricu Weil, da u tom sukobu mišljenja iznese svoj stav.

»Mislim — odgovorila je ona — da to pitanje najbolje rješava Stanley Jast u svojoj knjizi »The Library and the Community«. On kaže, da knjižnica treba, bez ikakve prisile i smetanja, u djetetu, kroz cijelo njegovo djetinjstvo, podsticati ljubav prema knjizi. To znači, da je knjižničar dužan stalno pratiti čitavu onu skalu raznih stadija u shvaćanju, ukusu i težnjama djece u vezi s njihovim razvojem. Jedno te isto dijete pročitat će od svoje sedme do četrnaeste godine, s jednakim užtkom i u korist svojeg kulturnog uspona, i bajku, i sentimentalnu priču, i plitki aventuristički roman, i najljepše umjetničko djelo. Prema tome, knjižnica mora imati raznolik izbor knjiga, a umijeće knjižničara sastoji se u tome, da pozna djecu i knjige.

Time je drugarica Weil završila svoj razgovor sa mnom. Izneseni momenti samo su jedan — iako najvažniji — dio problematike u radu naših knjižničara. No jedno je sigurno i očito, da naše knjižnice ne mogu pravilno funkcionirati bez Pionirskih odjeljenja.

Problem prostornosti za smještaj naše Biblioteke jeste današnji i davninašnji kulturni problem u našem gradu. Rješenje tog pitanja i u vezi s tim otvaranje Pionirskog odjeljenja bit će najljepši dar djeda Mraza našoj djeci.

Nikola Perketa

Škola bez ocjenjivanja

U našem listu već je bilo govora o »školi bez ocjenjivanja«. Kako je, povodom reforme školstva, ocjenjivanje i ponavljanje u našoj obaveznoj školi predmet diskusija, vjerujem da ne će biti suvišno ponovo iznijeti nekoliko misli o tom problemu.

Svima i roditeljima i učenicima i nastavnicima jasno je da ovaj sistem ocjenjivanja ne odgovara idejno-političkim osnovama našeg društvenog života. Brojkom kao simbolom, naša teorija bar tako traži, ocjenjujemo stupanj poznavanja nastavnog gradiva i umješnost učenika da to znanje izrazi pravilnim matematičkim jezikom. Zbog raznih razloga, škola ne provjerava spremnost učenika da svoje znanje primijeni u različitim situacijama koje nalaze praksa. Provjeravanju i sadašnjoj ocjeni ne podliježe cjelokupna ličnost učenika sa svim dobrim i lošim osobinama (radnim, moralnim i drugim). Isto tako prilikom provjeravanja znanja učenika ne vodi se potpuna analiza neuspjeha ili uspjeha. Socijalni momenat u njegovom neuspjehu uzima se u najboljem slučaju kao olakšavajuća okolnost ali bez većih praktičnih posljedica. Uopće može se reći da u našoj odgojno-obrazovnoj školskoj praksi ne prevladava potrebno frontalno sveobuhvatno djelovanje. Ono se javlja tek tu i tamo.

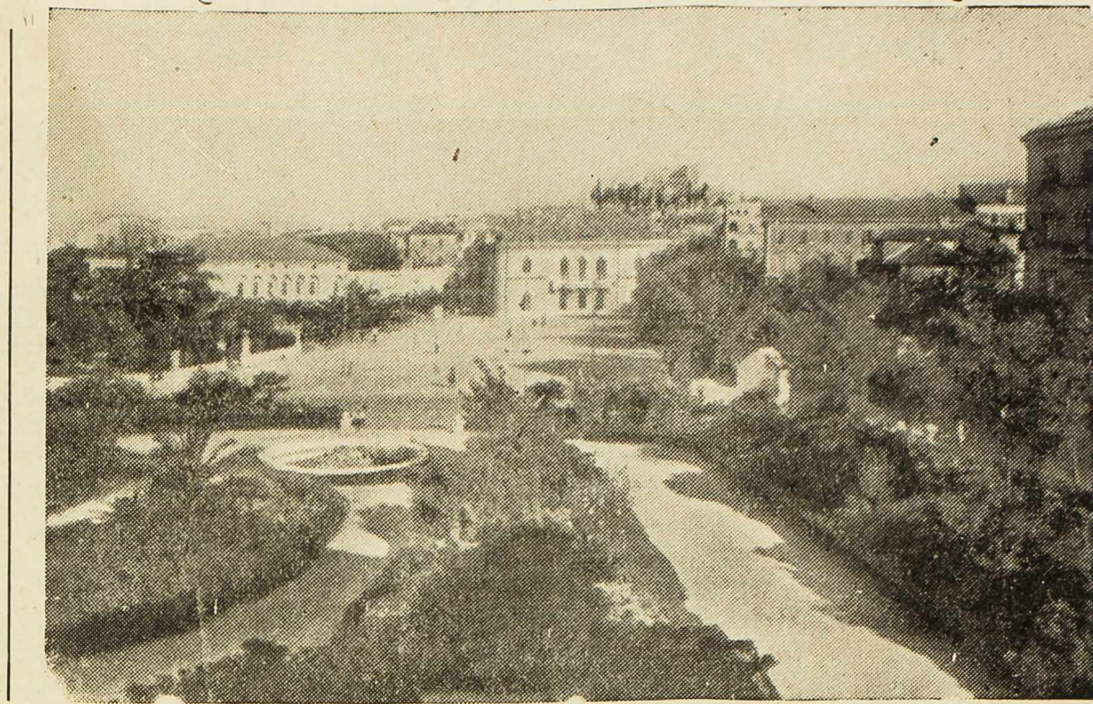
Zato nam se i dešava da ni približno ne možemo predvidjeti kako će se u životu snaći naš učenik. Mnogi dobri učenici nakon škole ne pokazuju u životu da su dobri i radni građani. I obratno, mnogi bivši slabi učenici u životu postaju vrijedni i ugledni građani. Ima i učenika o kojima škola ne može ništa određeno reći ni pozitivno, ni negativno. Ovi često ostaju tako bezlični u životu.

Ove konstatacije ne znače da možemo stvoriti školu bez ocjenjivanja. To bi bila besmislica. Radi se o pokušaju uvođenja suvremenijih načina i sredstava ocjenjivanja. Današnje društvo traži vjerodostojne i određene ocjene, a ne relativne i besadržajne »dvojke«, »trojke« i slično. Trebalo bi da u dokumentu kojim škola upućuje svog bivšeg učenika u život stoji da li je ovaj savladavao osnovna znanja, kako se njima služi, da li je sposoban sam raditi, kakovih je moralnih osobina, kakovi su mu interesi i sklonosti, kakove su njegove psihičke i fizičke mogućnosti i t. d. Za davanje takove opisne ocjene nikako ne bi bilo dovoljno samo provjeravanje znanja, ali ni bez toga se ne će moći. Svakako mora da zna za efekat svog rada, ako želimo da napreduje. To znači, da će znanje trebati i u buduće nekako »mjeriti«. Svakako, da dosadašnji oblici tog »mjerenja« ocjenom moraju biti obogaćeni.

Problem ponavljanja je nešto jednostavniji u suštini, ali ne i njegovo rješenje u današnjim uslovima, koje ne možemo zanemariti. Ponavljanje razreda u obaveznoj školi je u oprečnosti sa zakonom o obaveznom školovanju. Pokazalo se da od ponavljanja jedan minimalan broj završava obaveznu školu, a nitko ne može reći da on apsolutnu većinu učenika čine duševno zaostala djeca... I t. d. Slažemo se da ponavljanje kao neefikasnu mjeru treba odbaciti, jer se uzroci neuspjeha (a to su bar u 75% slučajeva — socijalni) time nije su izmijenili. Istovremeno bi se time radikalno izmijenio smisao ocjene.

Što bi se, dakle, već sada moglo učiniti na tome.

U prvom redu, danas se više nego ikada osjeća potreba najtješnje veze javnosti i škole. Dru-

Kulturni život u Šibeniku u prošloj godini

Ako pod kulturnim životom obuhvatimo sve manifestacije iz oblasti kulture, održane bilo na kazališnim daskama, koncertnom podijumu, izložbenim dvoranama i t. d., moramo odmah na početku ovog presjeka kroz nj konstatirati da je on bio neobično živ, bogat i raznovrstan. Da li je sve bilo na takvoj visini da bi pridonioje podizanju kulturnog »potrošača« kulture, to je drugo pitanje koje ovaj napis ne žali da razglaba.

Naše kazalište, kao najveća kulturna ustanova u gradu, daje i najveći udio kulturnom životu. U ovoj godini ono se naročito istaklo brojem komada koje je izvelo. To su: komedije »Poziv u dvorac« od Anouilha, »Zajednički slav« od Dobričanina, »Volpone« od Machiavellija, »Svadbena put bez muža« od Lenza, »Starac Klamoje« od nepoznatog dubrovačkog pisca i »Gigi« od Collette-Loos, zatim drame »Bez trećega« od Begovića, »Potez kistom« od

Budaka, »Ana Christie« od O'Neilla, »Hasanaginica« od Ogruzovića i dramatisacija Senoi-nog »Zlataravog zlata«, od Ivanova, operete »Clivia« od Dostala, »Seva« od Lehara i »Grofica Marica« od Kalmana i komad za djecu »Dugonja, Trbonja i Vidonja«. Ukupno 15 komada. Ovi komadi bili su prikazani u Šibeniku 88 puta pred 34.300 gledalaca. Ako ovaj broj podijelimo s brojem stanovnika, vidjet ćemo da svaki stanovnik Šibenika nije kroz godinu dana bio ništa dva puta u kazalištu. To je prilično malo.

Kad je već riječ o kazalištu, spomenimo i predstave koje su izveli i drugi ansambli. Svima su nam u sjećanju vrlo dobre izvedbe komedija »Zašto da se (ne) ženim« od Schuberta i »Posao s Amerikom« od članova Beogradskog dramskog pozorišta i »Situpnici« od članova Zagrebačke komedije. Osim toga Narodno kazalište iz Zadra dalo je tri predstave komedije »Putnik bez karte« od Leščana i »Učiteljica« od Nicodemija. Članovi Narodnog pozorišta iz Beograda prikazali su komedije »Kad se žena sveti« od Manzarija i »Tata mi se ženi« od Jaraša. Dramska grupa šibenskih studenata izvela je komediju »Jednom u sto godina« od Herberta, a dramska sekcija RKUD »Kolo« »Mladoženja iz Amerike« od Jervina. Učenici splitske gimnazije »Vladimir Nazor« gostovali su sa komedijom »Dr« od Nušića. I na kraju, Pionirsko kazalište je prikazalo našim pionirima komade Jasenika i Snjegovića i »Mali ptičari«. Dakle, sve skupa, na kazališni život se ne možemo potužiti.

Kako stoji stvar s koncertnim životom, koncerti u pretplati, koje je Savez kulturno-prosvjetnih društava uveo u prošloj sezoni i s kojima je nastavio u novoj, značajan su prilog muzičkom životu našeg grada. Redovito održavanje koncerata, kao jedini put ka širenju muzičke kulture daje već rezultate koji se očituju u sve boljem posjetu koncertima. U 5 koncerata u pretplati, koji su održani kroz ovu godinu građani Šibenika imali su prilike da čuju poznate zagrebačke umjetnike: soprana Nadu Tončić i Melitu Kunc, baritona Milivoja Belavica i tenora Marijana Kunšta, zatim pianistu Juricu Murara, violinistu Josipa Klimu i Zigrebački kvartet u sastavu: Josip Klima, Tomislav Sestak, Dušan Stranić i Zvonko Pomykalo. Koncert grčkog virtuozu na violini Byrona Colassisa ostao će nam sigurno u uspomeni kao jedan od najljepših što smo ih do sada čuli u našem gradu. Članovi beogradske opere Nada Sterle, sopran i Dušan Popović, bariton, također su dali vrijedan prilog

prema tome postupimo, jer se ova borba protiv zastarjelih odgojnih sredstava i vodi upravo zbog njih!

J. Erl

našem muzičkom životu. Ovome dodajmo još tradicionalni godišnji koncert zbora RKUD »Kolo«, produkciju učenika Muzičke škole, veće simfonijske i operne muzike Muzičke škole i Operetsko veće članova šibenskog kazališta. Tri veći narodnih pjesama i šlagera, koje su u organizaciji Doma JNA izveli članovi Radio Beograda, mogle su da zadovolje ljubitelje lake i narodne muzike. To bi bile sve muzičke priredbe održane u Šibeniku u 1955. godini.

Baletne i folklorne priredbe bile su vrlo rijetke. Zbor narodnih pjesama i plesova Hrvatske »Lado« bio je i ove godine glavna atrakcija kulturnog života za vrijeme ljeta. Dvije priredbe ovog našeg renomiranog ansambla gledalo je oko 1.500 ljudi. Članovi modernog baleta studentskog društva beogradskog univerziteta »Braniko Krstmanović« izveli su na ljetnoj pozornici vrlo zanimljiv program. Baletno veće prvaka beogradskog baleta Mire Sanjine, Vere Kostić, Dušana Trnina i Lazara Markovica bilo je još jedina baletska priredba u ovoj godini.

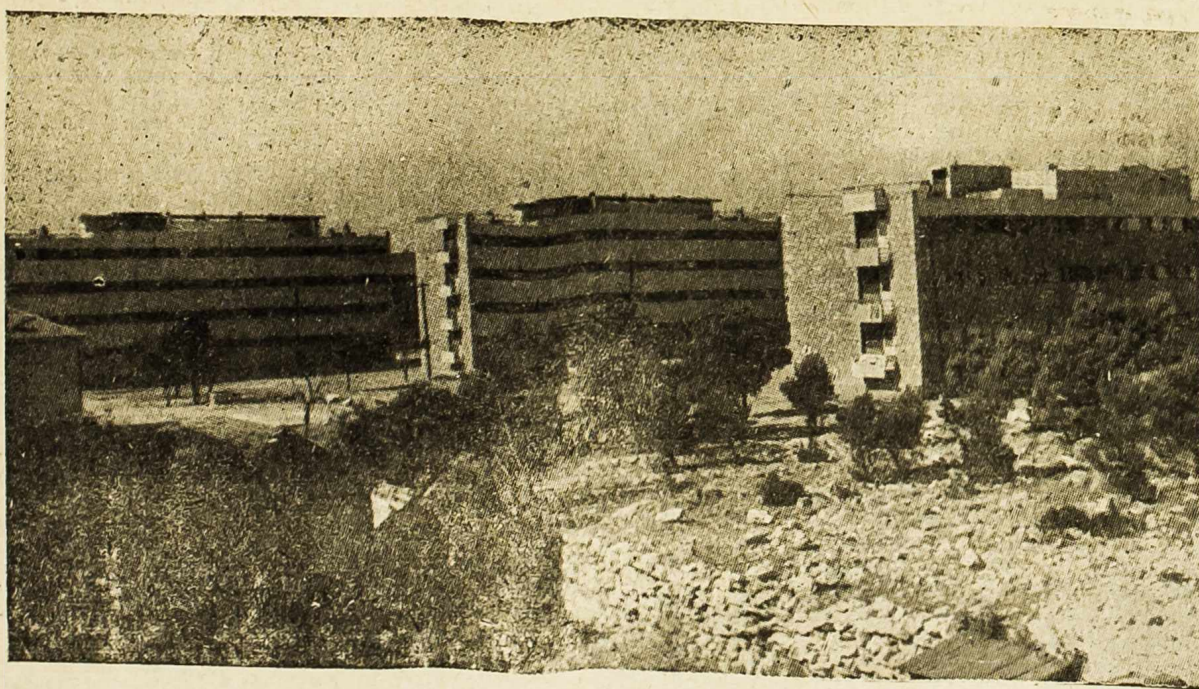
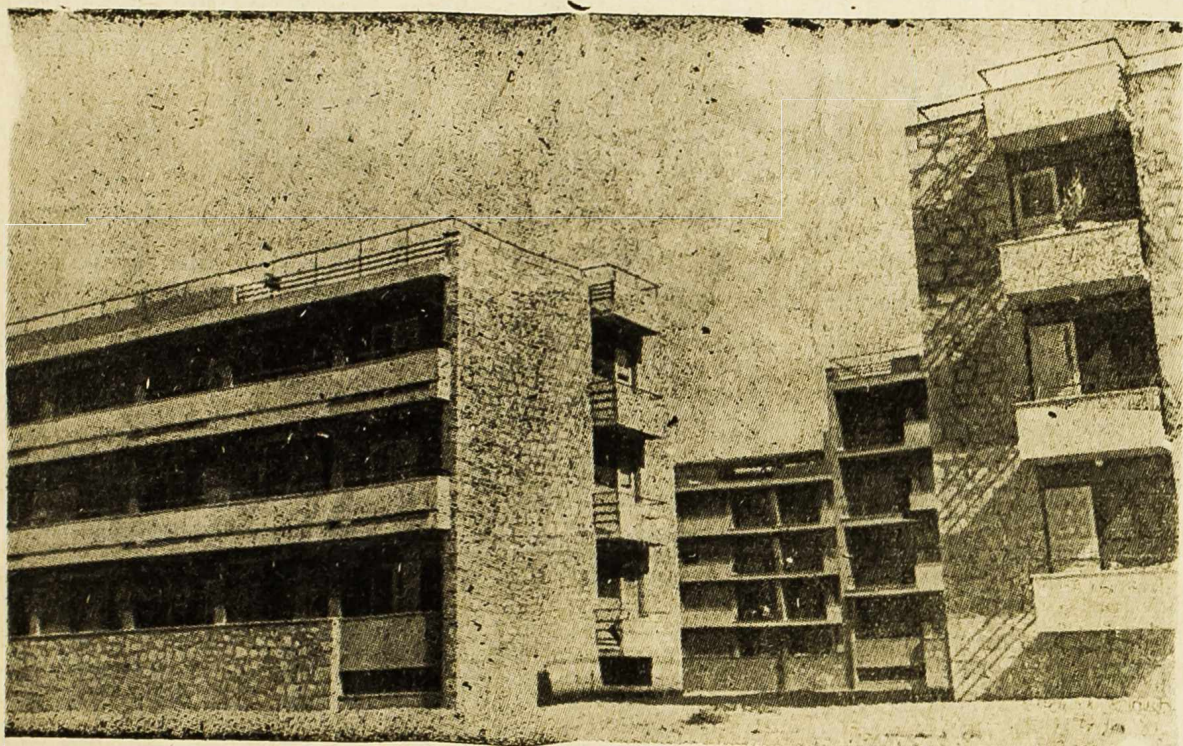
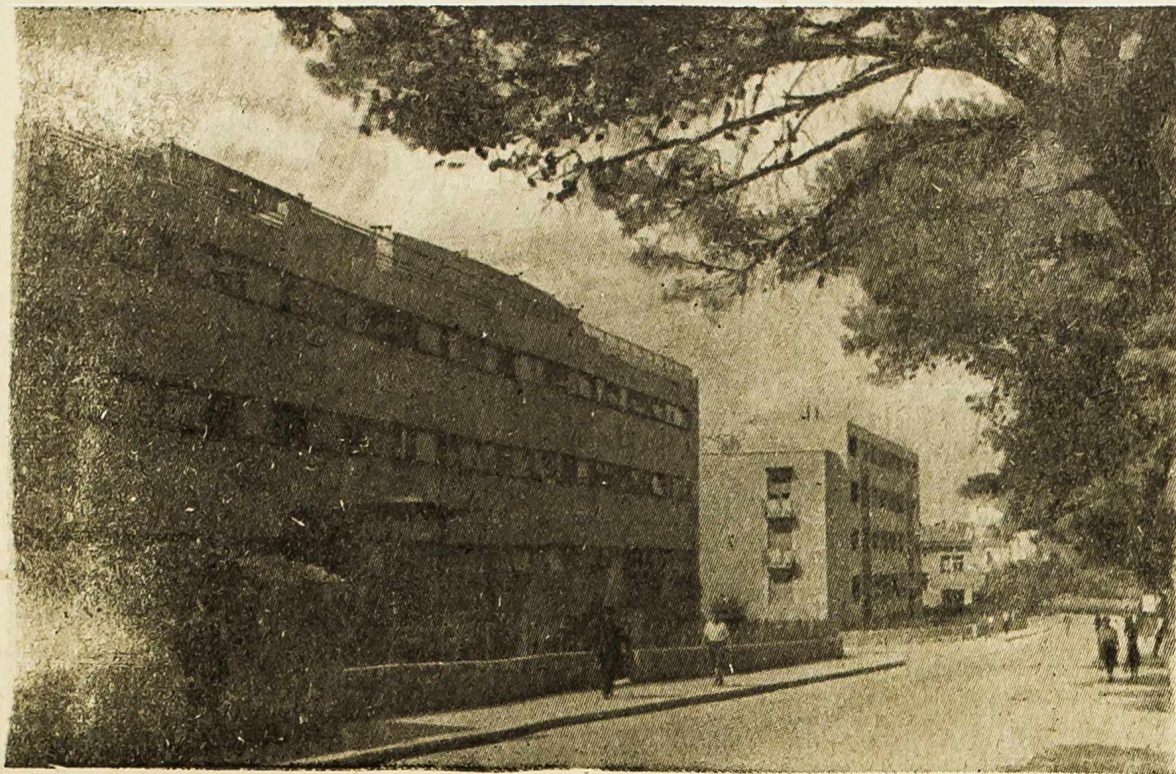
Iako se veliki dio predstava koje prikazuju naša kina teško može uzeti kao dio kulturnog života, ipak ne možemo a da u ovom napisu ne damo i jedan presjek kroz njihovo djelovanje u protekloj godini. U oba kina prikazano je 140 filmova pred 396.172 gledalaca, što znači da je svaki stanovnik Šibenika išao prosječno oko 20 puta u kino. Svakako prilično. Ali prije nego se uljuljamo u zadovoljstvo zbog toga, pogledajmo koje filmove naši građani su najviše gledali. Na prvom mjestu je aventuristički film »Grof Monte Christo«, kojeg je gledalo 8.200 ljudi, iza toga dolazi američki film »Naša rodna« za kojega se teško može reći da je natprosječni s 5.052 gledalaca, zatim western »Simeronska ruža« (4800), »Najbolji od najgorih« i »Zasjedao« (po 4.700), francuski film »Crveno i crno« (4.700), »Robovi« (4.130) i t. d. S ovom bilancom čemo biti još manje zadovoljni kad vidimo da filmovi, koji su po mom mišljenju, svakako vrijedniji od navedenih, nisu imali ni približno takav posjet, kao na pr. »Ljepotice noći« (3.450), »Lili« (3.450) i t. d., a odličan italijanski film »Rim u 11 sati« prikazan je pred svega 1.059 gledalaca. Od domaćih filmova najbolja su bili posjećeni »Šalon dr. M.« (3.894) i »Griječ« (3.250). Neki su bili naročito loše posjećeni, kao »Sumnjivo lice« (718) i »Koncert« (972).

Broj predavanja koja je Narodno sveučilište održalo u ovoj godini nije bio naročito velik. Održano je svega 20 predavanja pred 5430 slušalaca. Predavanja su bila iz oblasti nauke, privrede i kulture. Neke predavanja su održana posebno za dake i radne kolektive.

Završimo ovaj pregled s izložbom slika Ante Santića na kojoj je ovaj izložio 30 ulja, crteža i akvarela.

IZGRADNJA STAMBENOG PROSTORA U ŠIBENIKU

Skupština Udruženja rezervnih oficira

Rezervni oficiri sa područja Šibenske općine održali su prošlih dana u prostorijama Sindikalnog vijeća svoju godišnju skupštinu, kojoj su, pored članova Udruženja, prisustvovali i predstavnici JNA, kapetani fregate Josip Zuzulj i Miroslav Radosavljević.

Nakon izlaganja druga Miće Sekulica, koji se dotakao nekih pitanja iz rada Udruženja, govorio je kapetan fregate Josip Zuzulj. On je u svom izlaganju iznio neka pitanja u vezi stručnog odgoja rezervnih oficira. Naglasio je potrebu upoznavanja tehničkih dostignuća ne samo kod nas, nego i u svijetu. Udruženje bi trebalo tražiti više pomoći od garnizona i aktivnih oficira. On je također rekao da bi trebalo riješiti i pitanje prostora, no dok se to ne učini, može se koristiti i Dom JNA. Nedostatak prostora ne bi smio biti jedini razlog za slabiju aktivnost Udruženja.

Na kraju je izabran upravni odbor Udruženja rezervnih oficira, koji sačinjavaju: Ante Ivanča, Branko Pudar, Nikola Spinčić, Jere Parat, Nako Krstojević, Dane Zonja, Danilo Brikić, Dimko Guberina, Drago Rora, Roko Bujas, Branko Kukolj, Ante Aleksa, Marinko Papić, Uroš Mikić, Kostjo Stojanović, Đuro Velegajac, Ciro Friganović, Ciro Stošić i Ante Rude.

U sud časti su izabrani: Ante Tomičić, Božo Radić i Mićo Sekulić, a za njihove zamjenike Josjo Ninić, Stipe Berović i Milena Baića.

SASTANAK OPĆINSKOG KOMITETA NARODNE OMLADINE PRIMOSTEN

Suradnja radničke i seoske omladine

Prvom sastanku ovog komiteta prisustvovao je Srećko Bijelić, predsjednik KK NOH-e, Ivo Bolanča, sekretar Općinskog komiteta Saveza komunističke omladine i Marko Zivković, omladinski rukovodilac iz tvornice lakih metala »Boris Kidrič«. Na sastanku se, pored konstituiranja komiteta, raspravljalo i o završetku izbornih sastanaka, pripremanju općinske konferencije,

o radu i suradnji organizacija Narodne omladine ove općine s organizacijom tvornice lakih metala »Boris Kidrič«.

Za predsjednika je izabran Josjo Bolanča, za sekretara Krsto Zupanić, a za blagajnika Filip Marinov. Ovaj općinski komitet je izabran kao privremeno tijelo od predstavnika omladinskih organizacija bivše općine Primošten i Rogoznica — dok će se komitet izabrati na općinskoj konferenciji koja će se održati 15. siječnja t. g. U toku nekoliko dana održat će se i preostali dio izbornih sastanaka a bit će izabrani i delegati za općinsku konferenciju. Iz razgovora na ovom sastanku može se zaključiti da će, i pored teškoća, rad u osnovnim organizacijama još bolje oživjeti — naročito u onim mjestima gdje se dugo nije radilo.

UČENICI OSMOGODIŠNJE SKOLE POSJETILA TVORNICU U LOZOVCU I SLAPOVE KRKE

Učenci VIII. a i VIII. b razreda osmogodišnje škole »S. Matulj« u pratnji nastavnika posjetili su prošlih dana Tvornicu alumunija u Lozovcu, gdje su se upoznali s procesom proizvodnje alumunija. Daci su bili vrlo lijepo primljeni od strane uprave poduzeća i radnog kolektiva.

Na inicijativu Školskog odbora, Tvornica elektroda i ferolegura stavila je na raspolaganje učenicima svoj autobus i time je upravni odbor tvornice pokazao razumijevanje za potrebe škole i nastave što je za pohvalu. Poslije pregleda Tvornice u Lozovcu učenci su istim autobusom posjetili slapove Krke.

Diskusija o suradnji sa radničkom omladinom i prijedlozi u vezi s tim su prihvaćeni, a u siječnju će se načiniti i zajednički plan cjelokupne aktivnosti za 1956. godinu. O ovome će i tvornički komitet tvornice lakih metala raspravljati i opravdano se može očekivati da će suradnja ovih dviju organizacija biti od velike koristi na jačanju obiju organizacija, a naročito organizacije na području Primoštenske općine.

Proširenje i čuvanje zelenih površina u našem gradu

Parkovi pa i drvodredi ne podižu se danas samo iz estetskih razloga već i zbog higijenskih potreba stanovništva. Poznato je, da su količine klica raznih bolesti na području gradskih i tvorničkih naselja daleko veće nego li u selima. Tako je, na pr., ustanovljeno da na ulicama Pariza ima u mm³ oko 36.000 klica bolesti, dok u okolnoj šumi samo 490. Zato je i broj smrtnih slučajeva u gradovima i tvorničkim centrima s malom površinom zelenila znatno veći nego li u gradovima s velikom površinom nasada. Poznato je također, da gradska atmosfera razno utječe na nervni sistem i uzrokuje mnoga oboljenja i poremećenje života.

Uloga sume i parkova ispoljuje se danas sve više. Stoga se i nastoji, da se u gradovima podignu zelene nasade. Tako, na pr., Zagreb i Beograd imaju 4 m² zelene površine po stanovniku, Prag 5 m², Beč 7 m², a neki gradovi sjevernih evropskih zemalja imaju preko 20 m² po stanovniku zelenih površina.

Ako se usporede zelene površine našeg grada, koje iznose, uzevši u obzir bliži okoliš i obrast borovih kultura, nešto iznad 1 m² po stanovniku, onda se odmah može zaključiti da moramo punim tempom prići podizanju novih parkova i drvodreda da se,

bar donekle, približimo drugim gradovima. Uslovi za podizanje un zelenih površina postoje, jer krša i goleti u okolišu grada ima dosta i sa sadnicama se dovoljno raspolaze.

Posljednjih godina i narodna vlast je pokazala veću pažnju posumnjavanju i podizanju parkova u gradu, a osobito je to došlo do izražaja prošle godine prilikom 10-godišnjice oslobodjenja Šibenika, kada se je masovno izšlo na radišta.

Ove su pak jeseni Sumarija Šibenik, društvo »Subičevac«, zatim »Javna zelenila i groblje«, izvršili opsežnu akciju posumnjavanja bilo to novih površina, bilo to popunjavanje dosada izvršenih površina, koja su zavedena ne samo kvantitativno nego i kvalitativno kao nikad ranije.

Dakle, posumnjavalo se i posumnjavat će se i dalje, ali nije dovoljno posumnjati i podignuti neki park ili drvodred u gradu, nego treba ga očuvati i održati. Očuvanje novopodignutih zelenih površina i parkova nije na visini. Stete se događaju — često, a osobito na privaćnim parcelama, koje su posumnjene. Te štete manjim dijelom nastaju sjećom, a više nedopuštenom ispašom. Uzalud je posumnjavati i podizati parkove i drvodrede, ako pojedini vlasnici posumnjenog zemljišta i drugi vrše ispašu sa svojom stokom na tim terenima.

U Šibeniku postoji izvjestan broj lica, koji uz raznu stoku, a da uopće nema svog terena za ispašu, uok drugi orze prekomjerni broj stoke, čak nazajost i u uzem poduzetu grada a da nemaju dovoljno pašnjakih površina, a treći pak orze stoku i vrše ispašu isključivo na terenima, koji su namijenjeni za parkokulturu i posumnjavanje u gradu. I jedni, drugi i treći cine svojom stokom štete i ponajviše su uzrok dosadašnjih neuspjeha posumnjavanja i prirodnog obnavljanja suma na području grada.

Da se pak ne bi činile štete na tim zelenim površinama, te ujedno prisustvom stoke zagadivale park površine i na taj način ne bi bile korištene po građanima, koji bi se željeli malo odmoriti u parku kako u samom gradu tako i u njegovom okolišu, bilo bi poželjno, a i nužno da NOO-e Šibenik u skladu sa postojećim propisima donese Odluku kojom bi se zabranila svaka ispaša bilo koje stoke na uzem i širem području grada, kako je to i u drugim gradovima učinjeno. Donošenjem ove Odluke i provođenjem u djelo iste, vjeruje se da bi se brzim tempom zaodjenulo neugledni i sumi izgled grada u zelenim plaštevima.

Ing. H.

H U M O R N E U S P J E H

Ilja Sergejič Peplov i njegova žena Kleopatra Petrovna stajali su kraj vratiju i pozorno prisustvivali. Iza vratiju, u malenom salonu, čini se, da se izjavljivala ljubav. Objasnjavali su se njihova kćerka Natašenjka i Ščupkin, učitelj kotarske škole.

— Kljuje! — šaptao je Peplov, dršćući od nestrpljivosti i trijućuci ruke. — Paži, Petrovna, čim stanu govoriti o čuvstvima, odmah skidaj sa zida ikonu i ide mo blagoslivljati... Unvatit ćemo ih... Blagoslov s ikonom je svet i nerazrusiv... Ne će se tada izvući, makar se obratio i sudu.

A iza vratiju se vodio ovaj razgovor:

— Ostavite vaš karakter — govorio je Ščupkin, paleći šibicu o svoje prugaste hlače. — Ja vam uopće nisam pisao pisma!

— No, da! Kao da ne poznajem vaš rukopis! — smijala se djevojka, počikujući koketno i pogledavajući se u zrcalo. — Odmah sam ga prepoznala! I kako ste čudnovati! Učitelj krasopisa, a rukopis mu je kao u kokoši! Kako učite pisati, kad sami ružno pišete?

— Hm!... To ništa ne znači. Kod pravopisa nije glavno rukopis, glavno je, da učenici ne drimaju. Jednoga udariš ravnomlom po glavi, drugoga posadiš da kleči... Kakav rukopis! Be-

smislica! Nekrasov je bio književnik, a naprijatno je pogledati, kako je pisao. U sveukupnim djelima nalazi se njegov rukopis.

— Ono je Nekrasov, a ovo ste vi... (uzdah). Ja bih s veseljem pošla za književnika. On bi mi neprestano pisao pjesme za uspomenu!

— Pjesme vam mogu i ja napisati, ako želite.

— O čemu možete pisati? — O ljubavi... o čuvstvima... o vašim očima. Kad pročitate... izgubit ćete glavu... Suze će prokapat! Ako vam napišem poetske stihove, hoćete li tada dopustiti, da vam poljubim ruku.

— Vrlo važno!... Evo možete odmah cjelivati!

Ščupkin je skočio i, izbuljivši oči, stao je cjelivati punanu rudiču, koja je mirisala po sapunu od jaja.

— Skidaj ikonu — užurbao je Peplov, gurnuvši laktom svoju ženu, blijedeći od uzbuđenja i zakopčavajući se. — Idemo! No!

I ne oklijevajući ni sekunde, Peplov je rastvorio vrata.

— Djeco... promrmljavo je, podižući ruke i plačljivo žmirkajući očima. — Nekas vas, djeco moja, Gospod blagoslovi... živite... plodite se... množite se...

I... i ja blagoslivljem... progovorila je majka, plačući od sreće. — Budite sretni, dragi mo-

ji! O, vi mi oduzimate jedino moje blago! — obratila se Ščupkinu. — Ljubite moju kćerku, budite joj dobri...

Ščupkin je razinuo usta od čuđenja i straha. Dolazak roditelja bio je tako iznenađan i smion, da nije mogao progovoriti nijedne riječi.

— Uhvatili su me! Silom me žene! — pomislio je, obamirući od užasa. — Svršeno je, brate, sada s tobom! Ne utečeš!

I on pokorno sagnu glavu, kao da želi reći: »Uzмите je, ja sam pobijeden!«

— Bla... blagoslivljem... — nastavljao je otac i također zaplakao. — Natašenjka, kćeri moja... stani uz njega... Petrovna, daj ikonu...

No roditelj je odjednom pre-stao plakati, a lice mu se iskri-vilo od bijesa

— Beno! — srdito je rekao ženi. — Budalasta glavo! Zar je to ikona?

— Ah, sveti Bože!

Što se dogodilo? Učitelj krasopisa plašljivo je podigao oči i vidio, da je spasen: majka je u žurbi skinula sa zida umjesto ikone portret književnika Lažničnikova. Starac Peplov i njegova žena Kleopatra Petrovna stajali su zbunjeni s portretom u rukama i nisu znali, što bi radili i govorili. Učitelj krasopisa diskoristio je zabunu i pobjegao.

A. P. Čehov

Poljoprivreda Dalmacije u prošlosti

Najistaknutiji i najpopularniji stručnjak Dalmacije, Stanko Ožanić, poslije svoje smrti ostavio je niz rukopisa iz razvoja poljoprivrede u Dalmaciji. Društvo agronoma za Dalmaciju, ovih je dana, prema originalnim zapisima izdalo knjigu »Poljoprivreda Dalmacije u prošlosti«, pa ovdje u kraćim crtama donosimo izvode iz tih zapisa.

Malo se zna o poljoprivredi ilirskih plemena, koja su u prastaro doba naseljavala naše krajeve. Tek toliko se zna da im je glavno zanimanje bilo stočarstvo. Prodorom Grka na naše otoke i obalu, u IV. stoljeću prije naše ere, poljoprivreda se postepeno razvijala i u drugim proizvodnim granama.

U starim zapisima stoji, da je tiranin Dionizije, god. 380 prije naše ere, potpisao u otkopu Visu i na njemu podigao grad Isu, današnji Vis. Zatim vrlo brzo Grci osvajaju Korčulu, pa prenose svoje kolonije i na Ikopno, u Slobreču, Solinu i Trogiru, potiskivajući sve više ilirska plemena i iz drugih krajeva.

Grci, iz svoje stare domovine, donose vinovu lozu, maslinu, smokvu i badem, od tog vremena počinje poljoprivredni rad, koji se u osnovi zadržao sve do danas, kao glavna grana poljoprivrede.

Veliki broj pronađenih kamenih reljefa, glinenih vrčeva, kamena za tijesak maslina i tijesak za grožđe, svjedoče o važnosti i ulozi poljoprivrede u životu starijih Dalmatina u ovim krajevima.

Grčki pisac Ateneja, koji je živio u početku III. stoljeća, navodi riječi svoga sunarodnjaka Agatarhida. Agatarhid kaže, da se na Isi (Visu), otoku na Jadranu, proizvodi vino, koje se u porednju s ostalima, pokazuje najboljim.

Iliri se nisu lako mirili sa nadijanjem Grka, pa su ih brzo protjerali sa kopna i pokušali da ih istisnu iz grada Isse. Isejci nemajući dovoljno snage, da se odupru Ilirima, obrate se za pomoć Rimljanima, koji upućuju ilirskom kralju Aragonu poslanika radi pregovora. Ilirski gusari napadnu poslanike i ubiju dvojicu. Ogorčeni Rimljani objave rat Ilirima, koji je trajao preko 300 godina. Ilirci su davali najveći otpor Rimljanima od svih naroda, koje su ovi pokorili, ali su ipak podlegli jačim snagama i od tada nastaje period rimske vlasti.

Rimljani, osvojivši ove krajeve, nastojali su da unaprede poljoprivredu, pa su uz stočarstvo, vinogradarstvo i voćarstvo uveli još uzgajanje žitarica i povrća. Poznato je, da se i sam car Dioklecijan bavio uzgojem povrća u vrtovima oko svoje palače. Za vrijeme rimske vladavine gradile su se ceste, razvijali gradovi i sela, procvatila trgovina i obrt, pa je jasno da su takve prilike pogodile i razvitku poljoprivrede.

Iz rimskog doba pronađeni su mnogi kameni ostaci koji uvjerljivo govore, da je vinogradarstvo bilo veoma razvijeno. Interesantni reljef pronađen kod Baške Vode pokazuje berbu grožđe, kao i reljef na kojemu je prikazan seljak, koji tjera magarca natovarena mješom vina. U rusevina, na Salone (Solina) sačuvani su ostaci tijeska za vino, sličan onome koji se donedavno i kod nas upotrebljavao. Reljefi, statue, spomenici i razno posude pronađeno gotovo u svim krajevima Dalmacije, dokazuju rasprostranjenost vinove loze.

Prema opisu starih pisaca, zemlja u kojoj se sadila loza, prije sadnje se krčila, a u krševitom tlu kopale su se jame za svaki panj. Prutić se sadio sa komadom dvogodišnjeg drvca, duljina prutića iznosila je od 60—70 cm, a na otocima i do 1 m. Loza se sadila u razmaku od 2—4 stope (64—130 cm), što je zavisilo o vrsti tla. Navrtanje loze je bilo slabo poznato, a najnapredniji vinogradari obično su neprodne panjeve navrtali na rascjep, jer drugog načina nisu poznavali.

Kako su Rimljani, u svojoj domovini, podavali veliku važnost gnojenju vinograda, to se vidi i po tome što su podigli hramove bogu Balegaru i božici Nečisti, a i po tome što Kalumela, pisac iz prvoga stoljeća naše ere, navodi, da loza bolje uspijeva, ako je nagnjena lišćem i drugim izmetima. No ipak nije poznato da li se loza u to vrijeme i u Dalmaciji gnojila, ako jest onda vrlo neznatno, jer gnojiva nije bilo dovoljno, a može se zaključiti i po tome što je trajnost vinograda bila veoma mala, obično su vinogradi trajali od 12—18 godina, a u boljim uvjetima jedva do 30 godina.

Od Ilira, pa Grka do Rimljana, malo je što zapisano o uzgo-

ju drugih poljoprivrednih grana, tek se zna da je povrtlarstvo bilo u širokom uzgoju. Bogati Rimljani, pred kućom u gradu imali su svoje ljetnikovce, gdje su se bavili uzgojem povrća. Tako je i car Dioklecijan u svojim vrtovima kraj Splita gajio razne povrtne kulture i cijeće. Kad je god. 305. napustio carsko prijestolje, car Maksimilijan ponovno ga je pozvao da preuzme carsku vlast, ali Dioklecijan mu je odgovorio: »Kad bi ti vidio krasno povrće, koje sam gojim, ne bi me više pozivao, da se opet prihvatim teških briga i napora.«

U polovini VII. stoljeća u Dalmaciju dolaze Hrvati. Oni preuzimaju rimsku poljoprivrednu praksu, koja se odnosila na uzgajanje loze, masline, smokve i ostalog južnog voća. U ratarstvu su Hrvati bili vjerojatno bolji od samih Rimljana, te su proširili uzgoj žitarica, sijali pšenicu i ječam, raž i zob. Žito su želi sprovoditi ili ga čupali, vezali u snopove, zatim ga mlátili cijepcima na posebnom gumnu. Kasnije su primjenjivali vršenje žita volovima i konjima. Za obradivanje polja imali su plugove sa crtalom i plazom ili su pak radili i s običnim ralom. Jedan dio sijanica ostavljali su u ledini ili na ugaru, iz čega se vidi, da su već tada morali imati neko iskustvo u plodoredu.

Poljodjelstvo u to doba je i u ostaloj Evropi bilo otprilike na istom stupnju kao i u našim krajevima. Međutim, neprestani ratovi u Evropi, a i u Hrvatskoj, za vrijeme narodnih vladara, pa razvitak feudalizma i mrak Srednjeg vijeka spriječio je razvoj svake nauke, pa je u sporio i razvitak poljoprivrede.

Iz tog doba, osim opće poznata mračnjaštva i općeg nazadovanja, ništa korisno nije ostalo ni zapisano ni nasliedeno. Težak je ostao u svojoj primitivnosti i obradivoj svoja polja, kako su radili i njegovi djedovi. Tako je bilo u starim vremenima Dalmacije, a tako više manje i u ostalim krajevima naše zemlje.

U početku XV. stoljeća potupala je Dalmacija pod vlast Mletačke republike i pod tom vlašću ostala sve do njene propasti 1797. g. Podatke o stanju poljoprivrede za to vrijeme malazamo i u izvještajima mletačkih inkvizitora, koji su putovali Dalmacijom i redovno sa svojim inspekcijama putovanja dostavljali izvještaj mletačkom senatu. U tim izvještajima, među ostalim, stoji zapisano: Budva s okolnicom proizvodi dosta vina za domaću potrošnju. Zita ne proizvodi.

Korčula proizvodi malo žita, a mnogo vina.

Hvar proizvodi žita za mjesec dana, a vina veoma mnogo. Brač proizvodi žita za dva mjeseca, a vina mnogo i odlične kvalitete.

Split proizvodi žita za grad i okolicu za 4 mjeseca. Vina proizvodi mnogo, a vinogradi se sire sve više. Uz vinograde važni su maslinici i smokve.

Murter je gotovo svuda sposoban za obradivanje i veoma plodan. Ovaj svijet sadi malo loze, a više se bavi maslinama ili zemlju iskoristava za pašnjak.

Betinjani se bave sakupljanjem žuke u okolici od nje prave grubo platno za vrčve, a katkada košulje i sukne za težačice.

U Voducama i Tribunju glavni je proizvod maraska.

Prvić, Zlarin i Zirje najnaseljeniji su otoci u šibenskom kraju. Pučanstvo tih otoka živi od ribolova, maslinarstva i vinogradarstva.

Iz tih navedenih bilježaka, a i ostalih nespomenutih, razabire se da je poljoprivreda u Dalmaciji uz neke manje izmjene ostala jednaka ranijoj.

Zito se sije kao i ranije, u slabo priredenoj zemlji, gnojenje zemlje je slabo i manjkavo, loza je i dalje glavna kultura u uzgoju, a odmah do loze dolazi maslina. Maraska se proširila u okolici Vodica i Tribunja. Za vrijeme Mlečana po prvi put se spominju rogači, maranče, limuni i murve. Povrtlarstvu u tim zapisima nema ni spomena. Od ostalih grana spominje se važnost stočarstva i ribarstva.

Zanimljivo je pogledati stanje dalmatinske poljoprivrede u času propasti Mletačke republike.

Dalmacija je u tom času obuhvatala površinu od 13.196 km². Na tim površinama bilo je: oranica i vinograda 1.500 km², livada 500 km², blata 1.780 km², šuma i pašnjaka 9.108 km², a feudalni posjedi 1.110 km².

Od stoke bilo je: volova 80.292 kom., ovaca i koza 1.032.970, svinja 18.280 i konja 22.730 komada.

Interesantno je, što providur Dalmacije, nastupom francuske vlasti, u spomenici caru Napoleonu piše: »Dalmatinski volovi su sitni i slabi, konji također.

Ovce imaju slabo runo, sitne su, jer se slabo hrane i degenerirane su. Nije ni čudo, što je stoka tako slaba, budući da je težak više bio čobanin nego stočar, uživao je i ponosio se sa većim brojem grla, dok se za maljeno timarenje stoke malo zanimao.«

Stanje poljoprivrede bilo je nadalje primitivno, a primitivno je bilo i sve ono što je poljoprivredni moralo pomagati. Prevladavalo je ralo mjesto pluga, te primitivna kola za prijevoz bez jednog željeznog dijela.

Ova poljoprivredna primitivnost stajala je u velikoj protivnosti sa sjajem i raskoši, kojom su se okružila mletačka gospodstva i njihovi predstavnici u Dalmaciji.

Vičko Dandolo i sam Mlečanin, preuzimajući vlast piše: »Ovdje je do sada vladalo bezumlje, nepromišljeno i protuslovno. Dalmacija je poznavala samo nazadovanje i ništa nije primila od općeg razvitka, koje traje već 3 stoljeća.«

U kratkom razdoblju od 1797. do 1805. godine Dalmacija je po prvi put bila pod vlašću Austrije. U tom razdoblju do dolaska Vička Dandola, prvog providura pod francuskom vlašću, ništa se nije izmijenilo u dalmatinskoj poljoprivredi. Tek dolaskom Dandola počinje razdoblje unapređenja poljoprivrede.

Dandolo, uočivši žalosno stanje, u memorandumu, kojeg šalje Napoleonu 1806. godine predlaže, da se osnuje veći voćni rasadnik iz kojega će se narodu besplatno dijeliti voćkice. Preporučuje ozbiljniju sadnju krumpira i ostalog povrća, zagovara podizanje šuma, unapređivanje stočarstva, gradnju štala, gnojenje stočnog bilja. Preporučuje osnivanje većeg broja uzgojnog stada ovaca, uvoz ovaca iz Španjolske. Preporučuje gradnju uzornih seljačkih kuća, traži da se u svakom mjestu mora nalaziti po jedan kovač, stolar i td.

Napoleon prihvata ovaj memorandum i odobrava Dandolo da u tom pravcu i djeluje.

Iste godine započinje osnivanje velikog voćnog rasadnika u Zemuniku, a istovremeno doveden je poljoprivredni stručnjak da poučava narod u voćarstvu, vrtlarstvu i u ostaloj poljoprivredi. Oživljuje se rad gospodarskih škola u Splitu i Zadru i svako se doznajuje novčana pomoć. Dandolo dijeli nagrade najboljim poljoprivrednicima, stara se oko nabave dobrog poljoprivrednog alata i t. d.

Čitav napredak, kroz to kratko razdoblje francuske vlasti, vezan je uz čovjeka, koji je nastojao da se dalmatinska poljoprivreda podigne iz zaostalosti i opće primitivnosti.

Kratko vrijeme Dandalove vlasti omeđeno je u ostvarenje širokih planova općeg napretka. Morao se povući zbog nastalih intriga protiv njega, a da bi kratko vrijeme iza toga već godine 1814. poslije pada Napoleona zavladao Dalmacijom Austrija, čija se vlast produžuje do 1918. godine. To razdoblje čini posebno poglavlje u razvoju dalmatinske poljoprivrede.

RASPRAVLJA SE O UNAPREĐENJU OVČARSTVA

Sredinom mjeseca prosinca održana je u Kninu konferencija stručnjaka i naučnih radnika iz Zagreba, te predstavnika NO-a kotara Šibenik i Zadar, na kojoj se raspravljalo pitanje unapređenja ovčarstva.

Osim izvještaja, koji je učesnicima konferencije podnio ing. Franjo Jardaš, predstavnik Zavoda za unapređenje stočarstva o stanju ovčarstva u Dalmaciji i o mjerama koje treba poduzeti za njegovo unapređenje i diskusije u kojoj su prisutni izmijenili mišljenja, pojedini članovi konferencije izvršili su obilazak terena da bi na licu mjesta ispitili mogućnosti i uvjete za što uspješniji rad na unapređenju ovčarstva.

Nakon pregleda terena, posebna komisija je izradila zaključke i prijedloge, koji se odnose na direktno unapređenje ovčarstva, zatim za poboljšanje i proširenje krmne baze na području našeg krša, kao i okvirne zaključke u vezi unapređenja ovčarstva na cjelokupnom području Dalmacije.

Značajnu ulogu na tom poslu odigrao će ovčarsko selekcijske stanice koje će se osnovati u Kistanjama, Erveniku, Suhovarama, Vrani, i Zatonu kod Obrova. One će raditi pod kontrolom i stručnim nadzorom područnih poljoprivrednih stanica. Što se tiče područja Sjeverne Dalmacije, NO-a kotara Šibenik i Zadar spremni su da potpomognu ovu značajnu akciju, koja će, kako je zamišljeno, odigrati presudnu ulogu u ovoj privrednoj grani.

z a n a š e s e l o

Uloga zadruge u preobražaju naše poljoprivrede

U sadašnjoj fazi socijalističkog razvitka naše privrede poljoprivreda je njezina najosjetljivija i najnerazvijenija grana.

Dosadašnji krupni uspjesi koje je naša zemlja postigla u svojoj privrednoj izgradnji rezultat su općih napora cjelokupnog našeg društva, koje je svjesno i revolucionarno prilazilo privrednim akcijama i po određenom planu. Što se ti postignuti privredni uspjesi u našoj zemlji ne odnose i na poljoprivredu, ne možemo pripisati činjenici da nije bilo nikakova plana, ni akcija u pitanju unapređenja poljoprivrede; bilo je, ali u manjoj mjeri, jer je težište rada naše društvene zajednice u proteklom periodu bilo bačeno na preče poslove (industrijalizacija, elektrifikacija).

Međutim, danas se poljoprivredi posvećuje puna pažnja i ona dolazi u prvi plan naše zajednice. Prednarič Saveznog društvenog plana za 1956. god. predviđa punu pomoć i podršku orga-

podizanje poljoprivredne proizvodnje, u kome su koncentrirane znatne materijalne i materijalne snage našega socijalističkog društva. Te snage manifestiraju se: u općem kursu unapređenja poljoprivrede, koji se uvodi u privrednoj politici naše zemlje; u otklanjanju svih smetnji administrativno-upravne prirode na organiziranju privrede na selu (porez na prihod, obavezni otkup, fiksne cijene, sistem nakupaca); u investicionoj politici društva, koje se od bazične industrije sačuva prebacuje na industriju široke potrošnje i na poljoprivredu; u sistemu obaveznog povezivanja poljoprivredne nauke s poljoprivrednom praksom na terenu; u znatnom broju poljoprivrednika spremnih da pristupe tome pokretu za napredak poljoprivrede i u davanju inicijative poljoprivrednim zadrugama za odgovarajuće mjere oko napretka poljoprivrede.

Da bi kao predvodnik svih snaga društva i kao direktni iz-

Pri tome dolazi u obzir i u no, količinski i kvalitetno, odijevanje sela svim potrebnim materijalima, sposobnost zadruge u prometu viškova poljoprivrednih proizvoda svoga područja.

U poslovanju striktno pridržavanje zakonskim propisima, sredeno i ažurno knjigovođstvo, rentabilnost svih poslovnih operativnosti i akcija zadruge, bez gubitka, krađa, manjkova i pronevjera, fiksni računi sa zadrugarima i osigurana imovina zadruge.

Pored toga, privredna politika u zadruzi na stvaranju jakih društvenih akumulacija, a investicija u zadruzi prema ovom kursu unapređenja poljoprivredne proizvodnje.

Napokon zadruga će znati, što hoće u poljoprivrednoj proizvodnji, ako bude imala razvijen perspektivni plan privrednog razvitka svoga operativnog područja za period od narednih 10 godina. Prema tom perspektivnom planu zadruga treba da radi svoj godišnji akcijski program, jer je ona nosilac plan operativna prema datoj perspektivi.

Budući da su neposredni učesnici u sadašnjoj fazi ekonomskog razvitka, sela još individualni proizvođači članovi zadruge, jer je socijalistička poljoprivreda kod nas u kotaru tek začetku, zadruga će im dati raditi gospodarsku osnovu nekoliko tipova zadrughnih društava radi usmjeravanja njihovog rada u određenom privrednom razvoju sela.

Ovaj treći uvjet zadruge isključivo usklikom kontaktoz suradnjom s agronomskom kom kojom vladaju agronomski stručne ustanove (poljoprivredne stanice i instituti).

Ako naše zadruge budu imale te postavljene uvjete, zadruge će samo povjerenje svoga društva, nego i cijele društvene jedinice, koja se ne će ustručavati da takovoj zadrughnoj organizaciji u našem kotaru povjeri zašne zadatke na unapređenju poljoprivredne proizvodnje i sredstvima podupre njihovo vodenje.

Radnom narodu
Šibenskog kotara

čestitaju

Novu
1956.
godinu

Kotarski odbor SSRN
i
Kotarski komitet SK

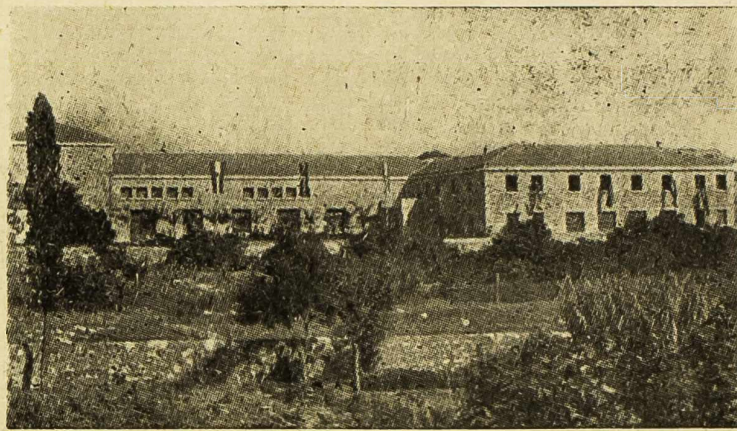
Svim stanim, saradnicima, poslovnim prijateljima i građanima

čestita

NOVU GODINU
1956.

Uprava stambene zajednice - Šibenik

Našim čitaocima i suradnicima
sretna
1956.

Zadružni dom u Vodicama

niziranim naporima individualnih poljoprivrednika i poljoprivrednih organizacija na općem planu podizanja naše zaostale poljoprivrede, jer je to ljuta potreba i zahtjev i poljoprivrednog kao i nepoljoprivrednog stanovništva naše zemlje. Prema tome, možemo danas određeno reći da postoje svi objektivni uvjeti da se poljoprivreda uz znatnu moralnu, materijalnu i organizacionu pomoć čitave naše zajednice revolucionarnim tempom digne do onog stepena na kome se danas nalaze ostale grane naše privrede poslije desetogodišnjeg planskog rada.

Cjelokupna privreda naše socijalističke zajednice predstavlja jednu cjelinu bez obzira što u njoj poljoprivreda po svojoj organizacionoj strukturi ima najmanje socijalističkih elemenata, budući da s 90% poljoprivrednih kapaciteta u našoj zemlji gospodare individualni proizvođači, ali postoji sprega koja tu individualnu poljoprivredu veže s općom socijalističkom ekonomikom naše zemlje, a ta je sprega poljoprivredna zadruga. U toj sprezi ulazi poljoprivredna zadruga ima funkcije koje je karaktiriziraju kao i instrument društva u sadašnjoj fazi našeg socijalističkog razvitka, a te su:

funkcija zadruge kao instrumenta za usklađenje interesa socijalističke zajednice i individualnih poljoprivrednika, kao transmisije za priliv materijalne pomoći zajednice za podizanje sitne i zaostale poljoprivrede, kao materijalne baze nove socijalističke poljoprivrede i garancije za socijalnu rekonstrukciju sela, a u prvom redu kao snažnog faktora za preobražaj naše sitne i zaostale poljoprivrede.

O ovoj najbitnijoj funkciji naše poljoprivredne zadruge osobito danas, kada i opća privredna politika u našoj zemlji ide tome kursu, potrebno je nešto pobliže reći.

Poljoprivredna zadruga stavlja se sada na čelo općeg pokreta za

ZAGREBAČKA PIVOVARA
SKLADIŠTE ŠIBENIK

čestita

svojim potrošačima i radnim ljudima Šibenika
NOVU 1956. GODINU

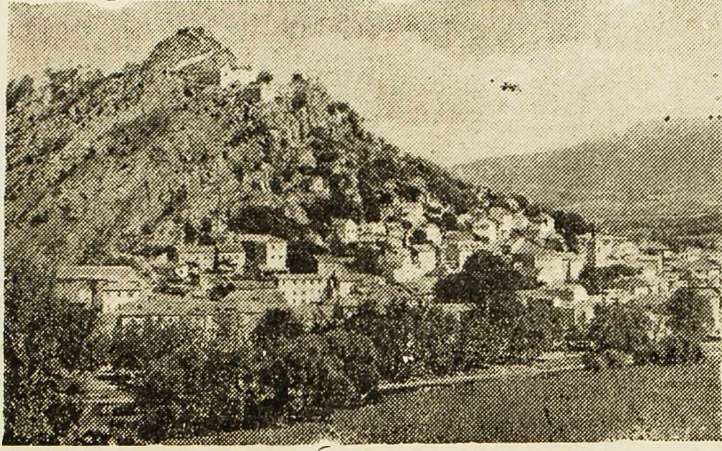

Kako će izgledati Knin budućnosti Iz Vodica

Karakteristike novog regulacionog plana Knina

Obzirom da je izraden prijedlog nove regulacione osnovne Knina, to su predstavnici Urbanističkog projektantskog biro-a iz Splita, zajedno s predstavnicima NO-a općine Knin, privrednih i društvenih organizacija, te kulturnih i javnih radnika razmotrili novi regulacioni plan grada. Ing. Berislav Kalodera, u dužjem izlaganju dao je slijedeće obrazloženje:

Knin se razvio u podnožju stare tvrđave, na ulazu u kanjon Krke i do pred 100 godina bio je malo naselje, koje je uglavnom služilo kao trgovište za izmjenu dobara. Međutim, njegovim spajanjem, početkom XX. vijeka, željeznicom sa Splitom, a kasnije sa Zagrebom, postao je vrlo važno saobraćajno čvorište. Gradnjom pruge za Bihać i sada za Zadar, njegova važnost se sve više povećava tako, da je moguće u doglednoj budućnosti sagledati puni razvoj. Odmah nakon oslobođenja pristupilo se izradi regulacionog plana za grad Knin. Taj plan uzima sve vrijednosti, koje je nosio u sebi, ima jednu kardinalnu griješku, a ta je, da je ograničio gradsko područje na prostor koji je grad do tada zauzimao, t. j. površinu među tvrđavom i željeznicom. Već nakon 10 godina njegove izrade, zgrade su potpuno ispunile taj prostor. Tako nastalom situacijom, kao i jakom tendencijom za daljom izgradnjom, osjetila se potreba za izradom novog regulacionog plana, koji bi se bazirao na slijedećim potrebama i uslovima:

Knin i okolice

1. Pojačanje željezničkog saobraćaja gradnjom pruga Knin - Bihać, Knin - Zadar, i u perspektivi Knin - Tepljuh - Konjsko - Split - Livno - Sarajevo - Mostar.

2. Potrebe industrije za koju ima uslove u kninskom bazenu (sadra, vapnenac, drvo, boksit, kvarcni pijesak, stoka i stočni proizvod).

3. Potrebe JNA.

4. Potrebe Knina kao trgovačkog centra za razmjenu proizvoda između Dalmacije i zap. Bosne.

5. Jak i prirodni prirast stanovništva.

6. Pojačanje cestovni saobraćaj i gradnja novih magistrala.

Obzirom na prirodne uslove za teritorijalni razvitak grada, koji su vrlo skućeni, dolazilo je u obzir njegovo proširenje preko željezničke pruge u prostoru između daste za Bosansko Grahovo i one za Vrliku i Sinj. Ovaj teren ima prednosti što nije podvodan, dosta je ravan i dobro insoliniran. Najveću teškoću pri širenju grada na ovo područje predstavljaju željeznička postrojenja, koja su smještena među postojećim gradom i novom površinom. Ona potpuno odvajaju ta dva dijela i jedini spoj među njima je cestovni most, koji je opterećen vozilima, a pogotovo pješačkim saobraćajem. U vezi iznijetog vidljivo je, da je pri izradi nove regulacione osnovne Knina, bilo potrebno u prvom redu riješiti pitanje saobraćaja u okviru grada, kao i obzirom na glavne magistrale, koje prolaze kroz nj.

Danas postoje 4 glavne ceste, od kojih je ona smjera Zagreb - Sinj I. reda. Ova cesta ulazi u Knin sa zapadne strane mostom preko potoka Raljevac, obilazi brdo Spas sa sjeverne strane i preko mosta nad željeznicom, vezuje se sa cestom za Sinj. Sinjska cesta od mosta vodi prema istoku, s južne strane područja predviđenih za širenje grada.

Drugi važni smjer je cesta koja ulazi u grad na Atlagića mostu, prolazi glavnim gradskom ulicom, kroz čitav postojeći grad i preko mosta nad prugom ide prema sjeveru u pravcu Bosanskog Grahova. Prema mjerjenjima izvršenim u toku 3 mjeseca

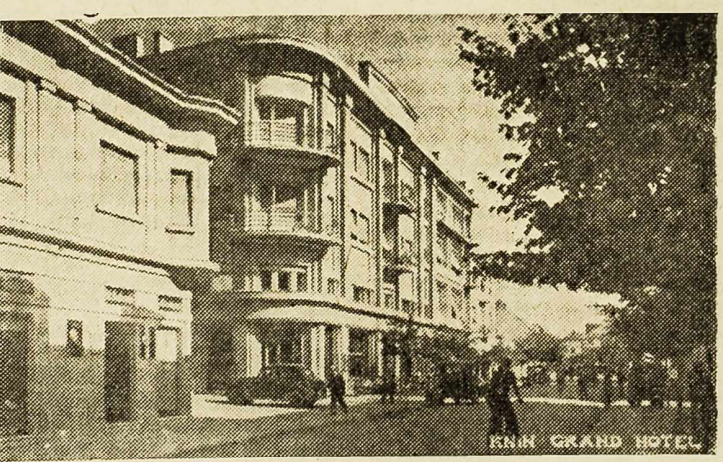
1952., prosječan dnevni promet na ovoj cesti iznosio je 356 vozila i 344 glave stoke. Samo iz tog podatka vidljivo je, koliko ova cesta opterećuje grad. Treba uz to napomenuti, da se na toj cesti, u gradu nalaze sve trgovine, uredi, ustanove, kao da je i to glavno gradsko šetalište. Prema tome, prva postavka rješenja saobraćaja u gradu bila je, prebaciti cestu od mosta Atlagića do Kalatove glavice, tako da ona ne prolazi kroz gradsko tkivo.

Gradnjom magistrale Zagreb - Plitvička jezera - Split, izgleda, iako to još nije definitivno utvrđeno, da će ta cesta prolaziti preko Knina, trasom današnje ceste. Na taj način opet cijeli promet iz smjera Zagreb, prolazi bi kroz centar grada. Da bi se taj problem riješio, potrebno je izgraditi novi odvojak ceste od mosta na potoku Raljevac, do mosta Atlagića, tako, da saobraćaj ne prolazi kroz uže područje grada. Odvojeni promet na mostu Raljevac od ceste za Zagreb na cestu za Sinj prolazi, kako je ranije navedeno, sjeverno od Spasa, preko mosta na željeznici, južnom stranom novog gradskog područja. Ovim potezom cesta prolazi sredinom između novog i starog područja grada, a ipak periferno na jedno i drugo. Radi toga je ovaj promet zadržan u svojoj današnjoj trasi i on bi jedino opteretio most nad željeznicom tranzitnim prometom. U slučaju jakog povećanja prometa treba osigurati mogućnost njegovog prelaganja zaobilazno oko grada. Na temelju gornjeg zahtjeva vidljivo je, da bi most nad željeznicom, odnosno dijelovi ceste, koji prelaze gradskim tkivom, služili isključivo za gradski promet, odnosno vezu sa pojedinim zonama grada.

Sto se tiče željezničkog saobraćaja, a tim u vezi i povećanja stanice i ložionice u Kninu, potrebno je što više izdvojiti željezničke pogone iz današnjeg njenog smještaja s tim, da se postrojenja maksimalno udalje od stambenih četvrti. Gornje zahtjeve nova regulaciona osnovna rješava na slijedeći način: Promet od mosta Atlagića na smjer Bosansko Grahovo i Sinj vodi se novom trasom ceste pored Krke do zapadnog obronka Gajnjače, a odatle podvožnjakom ispod pruge uz Orašnicu na cestu Sinj kod Poljoprivredne škole. Od ove raskrsnice vodi novi odvojak prema sjeveru ispod Kalatove glavice i vezuje se na cestu za Bosansko Grahovo. Za asanaciju prometa u postojećem dijelu grada ovaj novi odvojak je od primarne važnosti i ostvarenju ove ceste trebalo bi čim prije pristupiti. Magistrala Zagreb - Split vezuje se od mosta na Raljevcu zapadnom i južnom stranom brda Spas, vezuje se most Atlagića, odnosno na cestu za Split, i na taj način potpuno isključuje iz grada dio prometa, koji se od ceste Zagreb odvađa za Sinj od Atlagića mosta novom trasom industriju iznosi 8 ha.

Površina za servis, prema namjeni, smještila bi se u dva predjela. Skladišta i oni pogoni, koji su vezani za industrijski kolosijek, nalaze se na prostoru između ceste za Bosansko Grahovo i nove obilaznice, koja vodi prema Poljoprivrednoj školi. Na tom prostoru moguće je dovesti industrijski kolosijek uz čisto gradska skladišta. Tu će se smjestiti i dio skladišta JNA. Radio-nice i uslužni servisi smjestit će se u tokultu između novog odvojaka pruge za Zadar, cesta za Zagreb i mosta nad prugom. Ova površina je povoljna, jer se nalazi u centru grada. Površina za servis iznosi oko 4 ha.

Zelene površine, sport i rekreacija. Okosnica zelenih površina čini brdo Spas, koje je predviđeno, da se potpuno pošumi. Isto tako pošumit će se predio oko sela Bišerči. Od manjih gradskih zelenih površina predviđa se uređenje predjela »Borići« za dječje igralište i odmor, a isto tako i teren oko nove zgrade gimnazije, zgrade NO-a općine, Doma kulture i uz Krku. Glavni sportski centar smješten je južno od grada na prostoru između brda Spas, Krke i željezničke pruge.

KNIN GRAND HOTEL

Centar i okosnicu grada činit će kao i dosad Ulica maršala Tita, od hotela »Dinara«, do mosta na željeznici, a odatle novom ulicom paralelno sa cestom za Bosansko Grahovo, do nove gimnazije. Na ovom potezu osim trgovina i obrtničkih radionica, smješteni su objekti javnog i upravnog karaktera. Sam razvitak i konfiguracija grada diktirali su takovo nješenje gradskog centra. Radi boljeg povezivanja u starom gradu, s onim u novom, uz

postojeći koljski most, predviđa se izgradnja posebnog mosta za pješake, kojim bi se omogućilo nesmetan prolaz pješaka iz jednog dijela u drugi. Neposredno uz taj most smjestit će se tržnica, koja će time imati centralni položaj obzirom na gradsko područje.

Knin danas broji blizu 3500 stanovnika. Može se očekivati za idućih 30 godina, da će taj broj ponasti na cca 6500 do 7000 stanovnika. Obzirom na tendenciju općeg razvika zajednice, a time u vezi socijalnog sastava stanovništva, može se za budućni razvoj grada predvidjeti ovakav soc. sastav: radnika i učenika u privredi 40%, službenika, namještenika i penzionera 35%, poljoprivrednika 8%, zanatlija i trgovaca 11%, i slobodnih profesija 6%. Bazirajući se na lokalne prilike i navike stanovanja, može se predviđati, da će 37% stanovništva stanovati u individualnim zgradama ili zgradama sa 2 stana, dok bi ostatak od 67% stanovao u kolektivnim zgradama. Prema veličini obitelji može se prema statističkim podacima računati sa 4 člana. Uzmemo li u obzir 6500 stanovnika, to je prema tome potrebno osigurati 1625 stanova.

Zna industrije i servisa. Od industrijskih postrojenja postoje u Kninu Tvornica vijajaka i Mlin. Obzirom na sirovinsku bazu, u perspektivi bi se mogle razviti slijedeće industrijske grane: tvornica umjetnog gnojiva, sumporne kiseline i cementa na području Kosova, proizvodnja vapna u predjelu sjv. od pješadijskih kasarna, tvornica za preradu mesa smještila bi se u području I. rejonu, tvornica za preradu voća na istom mjestu i mljekara.

Budući, da bi se na području grada smjestila uglavnom čista industrija, to je njena lokacija dana na području Kninskog Polja, koje je najpogodnije obzirom na vjetar, pogodnost terena, koji nisu zauzeti, mi toliko povoljni. Veza sa cestovnom mrežom i sa gradom pogodna je i kratka. U tom predjelu bez većih investicija može se dobiti željeznički spoj. Površina osigurana za

Na tom terenu izgraditi će se uz postojeće igralište, koje će u buduću služiti kao pomoćno, centralni stadion s igralištem za odbojku i košarku, zatim bazen za kupanje i plivanje u isušenom dijelu korita Orašnice. Manja sportska igrališta i šetališta predviđena su u zaštitnim pojasevima, uz cestu za Sinj i sjeverno od grada. Cjelokupna površina predviđena za rekreaciju i sport iznosi: pošumljeni predjeli 50 ha, gradsko zelenilo i rekreacija 30 ha, ukupno 80 ha ili 120 m² po stanovniku.

Obzirom na razvika grada i strukturu stanovništva po godinama starosti, treba osigurati prostor za gradnju nove gimnazije. Sadašnja gimnazija koristila bi se za osmogodišnju školu, a isto tako u školske svrhe koristit će se sadašnja bolnica. Predviđa se smještaj još jednog zabavišta za sjeverni dio grada, u blizini nove gimnazijske zgrade. Površina određena za smještaj škola iznosi cca 2 ha ili 3,5 m² po stanovniku, računajući škole samo za opće obrazovanje.

Društvena djelatnost. Predviđa se gradnja centralnog doma sa prostorijama za kino, kazalište, čitaonicu i druge društvene prostorije, zatim velika fiskulturna dvorana, sa najmodernijim uređajima. U sklopu nove zgrade gimnazije, zamislija se također gradnja jedne dvorane za školske potrebe, koja bi služila za kino.

Na kninskoj tvrđavi, koju bi trebalo postepeno uređivati, treba osposobiti izvjesne objekte za potrebe muzeja Kninske krajine, zatim prostor za priredbe na otvorenom i t. d. Klubovi i udruženja smjestit će se po pojedinim objektima prema potrebi. U prvom rejonu, na području Kalatove glavice, osigurana je također manja površina za objekte društvene djelatnosti.

Kanalizacija postoji i u posljednjim vremenima je modernizirana, ali je ipak potrebno, u okviru novog regulacionog plana, izgraditi idejne projekte kanalizacije i vodovodne mreže za područje I. i II. rejonu.

Zdravstvena služba će se organizirati u okviru pojedinih gradskih rejonu, tako, da na svakom rejonu otpada po jedna ambulanta, zuba i dječji dispanzer i t. d. Lokacija ovih objekata, davat će se prema potrebi, s tim, da se osigura dobra veza pojedinih blokova s ovim ustanovama. Bolnica će se nalaziti u zgradi bivše Preparatorije, koja se sad nasređuje. Njen kapacitet bit će dovoljan za potrebe Knina i okolice.

Trgovina i opskrba. Duž čitave Ulice maršala Tita, kao i nove saobraćajnice u II. rejonu, predviđene su prostorije za štorni obrt i trgovinu. Ove prostorije će se smjestiti bilo u prizemlju stambenih zgrada ili pak u posebnim paviljonima. Predviđene su dvije tržnice, jedna na postojećem mjestu, a nova kod mosta nad željezničkom prugom, sjv. od Dešića.

Cestovna mreža unutar grada bit će povezana s glavnim magistralama. Unutrašnji spoj ulica i manjih uličica i pristupnih puteva bit će sproveden do pojedinih blokova zgrada.

Novi regulacioni plan Knina bit će izložen u NO-a općine i dat na javnu diskusiju građanstvu.

POKRENUT JE RAD OMLADINSKE ORGANIZACIJE

170 članova Narodne omladine pristupovalo je prošlih dana godišnjoj konferenciji svoje organizacije. Tom prilikom uglavnom se raspravljalo o pokretanju rada organizacija Narodne omladine, koji se do ove konferencije nije uopće započeo. Također je bilo mnogo govora o tome kako će biti oblike rada trebalo u buduću koristiti. Između ostalog je zaključeno, da se omladini u Vodicama omogući kulturno zabavni život, kao i da se pokrene rad »Partizana«. Omladina u selu pokazuje veliko zanimanje za to

Motiv iz Vodica

društvo, međutim postoje i objektivne teškoće koje sprečavaju aktivniji rad društva. Tako je, na primjer, uprava poljoprivredne zadruge pretvorila u skladište malu dvoranu zadržnog doma i tako sasvim onemogućila rad »Partizana«, koji ne posjeduju drugih prostorija.

Diskusija je pokazala da će učvršćenju omladinske organizacije u Vodicama biti jedan od najvažnijih zadataka novog sekretarijata koji sačinjavaju Engelis Alfired, predsjednik, Vlade Srđarev, Marija Baresa, Ive Čičin-Sasin, Roko Baresa, Tome Cukrov i Ante Friganović. (J.)

DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO BEZ DOVOLJNO SREDSTAVA

Prošlih dana u Vodicama je održana godišnja skupština dobrovoljnog vatrogasnog društva kojoj je, pored velikog broja članova, prisustvovala i tajnik Podsaveza Frane Crnogača. Raspravljalo se o dosadašnjem radu, nedostacima i potrebama društva. U ovoj godini imali su dvije požarne intervencije. Požar u općinskoj zgradi bio je odmah lokaliziran i spriječen, tako da nije došlo do veće štete, no onog u garaži nije se uspjelo potpuno svladati, iako su članovi društva pravovremeno stupili u akciju. Upravo činjenica što društvo ne raspolaže dovoljnim protupožarnim sredstvima, a osobito cijevima bio je glavni razlog što zadatak nije u potpunosti izvršen.

Na skupštini je, između ostalog, zaključeno, da se organizira kulturno-prosvjetni rad u društvu. Nabavit će se instrumenti za tamburaški zbor, a za članove će se organizirati predavanja.

Na kraju je Frane Crnogača govorio o nekim organizacionim pitanjima, a isto tako je naglasio da će Podsavez pružiti svaku pomoć dobrovoljnom vatrogasnom društvu u Vodicama. (J.)

ORGANIZIRANO ŠEST TEČAJEVA ZA ŽENSKU OMLADINU

Zdravstveni tečajevi za žensku omladinu na općini Vodiče rade ove godine s mnogo uspjeha. Ranije su se omladince nerado odazivala, pa se je ponegdje i prekidao rad tečajeva. Danas međutim, na općini vrlo dobro radi šest tečajeva u kojima je uključeno 136 omladinke. Za dobru organizaciju i pokazani uspjeh na njima zasluga uglavnom pripada prosvjetnim radnicima.

Svim mušterijama i poslovnim prijateljima

čestita

NOVU 1956. GODINU

Poduzeće »Štampa« Šibenik

Svim mušterijama i prijateljima

želim o

Sretnu NOVU GODINU 1956.

Braća Laurić

Frizersko brijačka radnja Šibenik

„REVIJA“
 PODUZEĆE ZA IZRADU I PRODAJU ODJEVNIH
 PREDMETA — ŠIBENIK

Svojim potrošačima i radnom narodu
 naše zemlje

želim o

Sretnu Novu 1956. god.

Pilana i tvornica sanduka - Šibenik

Svim radnim ljudima kotara Šibenik

čestita

Novu 1956. godinu

IZLOŽBA SLIKA ČLANOVA
 LIKOVNE SEKCIJE DOMA JNA

Oko 60 radova, pejzaža, crteža, portreta i duboreza naših slikara amatera, članova likovne sekcije Doma JNA, po drugi put se predstavilo kninskoj publici u toku ove godine. Ovoga puta oni su prikazali svoje najnovije radove, motive iz Knina, Slovenije, jadranske obale i drugih naših krajeva. Radove su izložili Jovo Čoko, Jovo Dukić, Jovo Dursun, major, Vicko Mornar, vojni službenik i Frane Puntar, kapetan. Izložba je bila dobro posjećena.

Ova grupa namjerava prirediti izložbu svojih radova u Šibeniku, Zadru, Sinju i Drništu.

ZA NAŠU DJECU MALI RIBAR

Dosadan je bio lov ribaru Andriji Zubacu, kad mu uz koljeno ne bi sjedio unuk Ivica. Zapravo, ne bi mu bilo tako dosadno, kad bi se svakoga časa ribice vješale o njegove povrtaze. Spustiš tako povraz u more, počekaš časak, dok potone i stišaju se krugovi na površini. Zatim se trzajem javi lakomi šparić, nekada prugasta bukva, podlanica ili oprezna pirčica i — evo ubrzo puna košarica ribica.

Kad bi dječak pohadao školu popodne, dječica bi ga zbudilo ranim jutrom, jer je takva bila njihova pogodba. Uzeli bi košaricu s povrtazima, nahnatili bi dosta kozica, koje im služahu kao macac. I tako oboružani svim što je potrebno sportskom ribiču, uputili bi se na omiljena lovišta, gdje bi ostajali, dok sunce ne zagrjeje vodu po plićacima.

Ali jednoga jutra starac je bio zaposlen oko pripremanja bačava za novo vino. Dječak iskoristi priliku, pokupi dječove povrtaze, ponese sobom i košaricu, onu istu koju je sobom nosio i dječica. Nahnata dosta kozica i ne nekavši nikome ni riječi, uputi se na poznato lovište s čvrstom vjerom, da će s bogatom lovinom razveseliti voljenog dječicu i ostale ukućane. Pokazat će on njima kako se riba lovi na novi način.

Smjestio se Ivica na malom grebenu, okružen srebrolikim ža-

lom, mirisom kadulje i pjesmom galebova. Oprezno je odbacio povraz u more i stao čekati. Lovio je tako puna dva sata, a da za čitavo to vrijeme ni jedna ribica nije zagrizla meku na njegovoj udici. Uzalud je pokušao mijenjati lovna mjesta, uzalud je bacio udicu sad bliže sad dalje, košarica, koju je mislio napuniti do vrha, ostala je prazna. A kad ga je počeo hvatati san, dječak stade pjevušiti jednu poznatu mu pjesmicu:

»Ribice, mala, ludice,
Evo ti moje udice,
Na njoj su žive kozice
Još im se miču nožice.
Opipaj meku — slatka je.
Ne boj se udice — glatka je.

No dječaka je svladao san i on ubrzo zaspao, omotavši povraz oko kažiprsta desne ruke kako to rade i iskusniji ribari.

Sanjao je dječak da je ulovio punu košaricu snježnih ribica sa šarenim ljuskama. Zapravo, u staru dječovu košaricu nisu sve mogle ni stati, pa je s preostalima napunio svoje duboke džepove. Ali između svih ulovljenih ribica isticala se jedna s crvenim perajama i zelenkastom viticom oko repa. Koprčala se nemoćno u njegovim rukama i njemu je bude jako žao. Stoga je počeo i oprezno je spusti u more. Mala ribica s crvenim perajama i zelenkastom viticom oko repa za stade časak ošamućena. A kada se oporavila, zamahne repom u

znak pozdrava svome spasioču i nestade je u plavim morskim dubinama. U tom času, nekako poveća riba zatrese njegovim povrazom. On naglo ustane na noge, izgubi ravnotežu i pljusne u more. Mlatio je oko sebe rukama, dozivao u pomoć i mučio se svojom mokrom odjećom, koja mu je sputavala snagu. A kad je stao tonuti priskoči mu voljeni dječica, koji ga časkom izvuče na kraj skupa s povrazom, na kom se njuhala velika podlanica. Starac predahnu. Zatim će blago.

— Obećaj mi, da više nikada ne ćeš dirati moje povrtaze, da nikada bez moje dozvole ne ćeš poći sam na ribanje.

— Obećajem, dječice — rasplakano će dječak, objuživši starčeve noge. Mirno se prepustio dječici, koji ga je svlačio, i odjeću mu sterao po užarenom kamenju.

— Dobra je naša lovinna, unučiću, dobra i bogata. Ti si ulovio podlanicu kakvu se rijetko kada ulovi u ovim vodama, ali zato sam ja ulovio podlanicu i tebe. Hej dječice moj! Moja je lovinna bogatija od tvoje.

Položivši unuka na svoju suhu odjeću prema suncu, starac stade pjevušiti:

»Ulovio sam ribicu malu,
Ribicu malu na žalu.
Hej, ribice!
Hej, ludice!
Ne diraj moje udice.«

P. B.

Zanimljivosti Prijeti li čovječanstvu glad

Od X. do XVI. stoljeća četiri- pet puta prošla je čovječanstvom glad i pokosila nebrojene žrtve. Razvrtak prometnih sredstava uvelike je ublažio to zlo. Ali ipak glad harači i dandanas u mnogim krajevima svijeta. U posljednjih 30 godina na azijskom kontinentu od gladi su pomrli milijuni ljudi. Danas je ishrana ljudi u velikom napretku, a ipak svijet trpi od gladi: više od dvije trećine čovječanstva ne hrani se dovoljno. A budućnost se na prvi pogled prikazuje još crnijom: natalitet se povećava zahvaljujući velikom napretku medicine i higijene, te zatijske i povećanje ishrane. Pitanje je, hoće li se to moći osigurati.

Covjeku treba prosječno 2800 kalorija na dan. Ta se količina povećava kod teškog radnika i kod stanovnika hladnih zemalja, a smanjuje kod djeteta, starca i stanovnika toplijih krajeva. Organizam može te kalorije asimilirati samo u obliku biljnih i životinjskih proizvoda. Doduše moguće je sintezom proizvesti prehrambene proizvode. Za vrijeme Drugog svjetskog rata tako se dolazilo do masnoća, ali rezultati su osrednji. Teorija o uzimanju hrane u pilulama potpuno je napuštena.

Uz kvantitet traži se i kvalitet hrane, jer ishrana mora biti uravnotežena, inače se pojavljuju teške organske smetnje, kao što se već ustanovilo kod naroda, koji se hrane jednoličnom hranom. Organizam zahtijeva vitaminske i mineralne elemente različitog tipa, kojih nema jednolična hrana. Čovječjem organizmu potrebni su naročito proteini. Nalaze se u brojnim biljnim proizvodima (žito, soja i t. d.), ali u nedovoljnim količinama. Zato su za ljudsku ishranu apsolutno potrebni životinjski proizvodi (meso, mliječni produkti). Tu se postavlja energetski problem: da se proizvede jedna životinjska kalorija, potrebno je najmanje sedam biljnih. Prema tome kvantitativno se gubi veoma mnogo, ako se ne

ishranjuje izravno biljnim proizvodima. U prenapučenim zemljama, na primjer u Kini, gdje zemlja proizvodi jedva dovoljnu količinu kalorija, životinjski proizvodi malo se uzimaju kao hrana; taj je luksuz dozvoljen samo predjelima čija je zemlja bogata i koji su slabo nastanjeni. U Sjevernoj Americi jedan čovjek pojede 60 kg mesa, dok u Peruu samo 14 kg u istom vremenskom periodu.

Ovi podaci vrlo su dragocijeni za orijentaciju politike ishrane na zemlji, a služe kao baza aktivnosti Organizaciji Ujedinjenih nacija za ishranu i poljoprivredu (FAO). Ali postavlja se temeljno pitanje hoće li zemlja moći u dovoljnoj količini pribaviti hranu, koju čovječanstvo treba. Ovdje se misljenja razilaze. William Vogt u svom djelu »Road to Survival« (1948.) vrlo je pesimističan i tvrdi, da bi trebalo kontrolirati natalitet. Mnogo je veđriji i bliži stvarnosti, Josué de Castro, predsjednik FAO, u svom

najnovijem djelu »Geopolitika gladi« (1952.). Prema njemu, zahvaljujući tehničkom napretku, zemlja je sposobna da hrani i mnogo brojnije stanovništvo. Castro tvrdi, da je natalitet u obratnom razmjeru s ishranom; nedovoljno ishranjeni narodi imaju najveći postotak djece. Uvjeran je, da se površina obradene zemlje može popeterostručiti, iako se ostali stručnjaci slažu u tome, da se može samo podvostručiti.

S postojećim tehničkim i naučnim sredstvima dosad je na primjer, u Danskoj postignut golem rezultat: u 35 godina mlječna proizvodnja povećala se za 60%, u šest godina poljoprivredna proizvodnja Engleske povećana je za 70%, a proizvodnja žita u Indiji za 30%. Temeljitiya obrada zemlje i obilno dodavanje potrebnih kemijskih sastojaka može dovesti do još boljih rezultata. Čovječanstvo se dakle, može osloboditi straha, da mu prijeti glad.

Sve veća potrošnja papira

Sa suzbijanjem nepismenosti i širenjem prosvijećenosti povećava se potrošnja papira sve više. Ukupna količina papira koja se u svijetu troši tolika je da s pravom možemo reći: živimo u papirnatom vijeku. Međutim zalihama više nisu dovoljne kao isključiva sirovina za papir. Drvo polagano raste, kad se suma iskrči treba pola stoljeća čekati da nova stabla dorastu.

Organizacija UN povelja je kampanju za mobilizaciju sirovina za papir iz drugih izvora. Sve članice UN primile su obavezu za pronalazjenje novih sirovina u svojim područjima. Evo iz čega se sve papir proizvodi ili pokušava proizvesti:

1952. godine objavila je egipatska vlada da su u toku pokušaji da se papir proizvodi iz papirusa (biljke koja je dala ime papi-

ru). Treba još izraditi metodu da se tako dobiveni papir učini izdržljivim.

Za omotni papir i karton dobiva se papirnata kaša od pšenične slame.

Od rižine slame proizvodi se fini cigaretni papir i to je najjeftinija sirovina u tropskim zemljama.

Pri proizvodnji šećera iz šećerne trske dobiva se otpadak (ukupno oko 33 milijuna tona godišnje) koji će ubuduće namirivati 10% ukupne količine papirnatih kaša koju svijet troši.

Bambus (Burma, Pakistan, Filipini) je također važna sirovina za papir. Najviše se očekuje od sadnje tropskih stabala koja vrlo brzo rastu, a daju čvrsto i gusto drvo. Sadržje i »berba« drvca u Australiji i Južnoj Africi dali su dobre rezultati.

PUT U AFRIKU

»Decembar mjesec,
Tek što ne sniježi«,
Započne
Stari uća,
»Maršala Tita
U goste zove
Afrika žarka
I vruća.
Stoga djeco,
Upoznajmo ljude
I sve što
Afrika daje,
Njenu prošlost,
Život
I borbu
I ljudske običaje.
Bitku kod Adue,
Plavi Nil,
Junaštvo
Plemena Gala
I sve što je
Afrika
Za svoju slobodu
U posljednje doba
Dala...«
I tako uća
Nastavi priču
Od klupe
Do klupe ide;
Spominje Harar,
Adis Abebu,
Faruha
I piramide
Pred djecom se javi
Killimandžaro,
Atlas
Zamheri rijeka,
Kokos palme —
S orasima
Što daju dosta
Mlijeka.
Ognjem bombe
Maroko gori,
U džungli
Ritka lava.
Tu su žirafe,
Slonovi, deve,
A ima
I udava.
Rudno blago
Od zlata
— Podzemlje skriva,
Do urana.
Ovdje je svega
U izobilju,
Tek crnac
Nema stana.
Zamosna priča
Vodi ga dalje,
Želi da stigne
Za dana,
Vodi djecu
U borbeni
Keniju,
Al' granica
Blokirana.
Bijele garde
Ne dadu, druže,
Da teror dođe
Na javu;
»Ta što će sloboda
krvnim ljudima
U zemlji —
»Mau Mau!«
Dobar je uća.
Ali i učinak
Priče
Provjerava...
Najednom spazi:
Na klupu klone
Tomina
Čupava glava.
Usne se smiješe,
Prstići mali

Plavu olovku
Miču
Sanja, dječak
Afriku žanku
I o Njoj
Ispred priču.
Udiše miris
Tropskoga bilja
I sluša
Ritku lava
Gleda žirafe
Na pašnjacima,
U grmlju
Dva udava.
Majmunski čopor
Na granju čuči;
Stoji ih
Silna graja,
Po šumi svuda
Ori se pjesma
Šarenih
Papagaja.
Pustinja Sahara,
Rijetke oaze,
Ko gonič
Na devi sjedi;
Bubnjem ga prate,
Udara klepka
U gong
Od sjajne mjedi.
Najednom, gle!
Sva mu se kosa
Od silnog straha
Ježi
Pred strašnim
Zubima
Ljutoga leoparda
Prisiljen je
Da bježi.
Pregazi potok,
Na drugoj strani
Čeka ga
Čudna kuća...
Pred kućom palma,
Pod krošnjom stol —
Od bambusova
Pruća.
Crni dječak
Dočekuje ga
Datuljom
Tek ubranom.
Radost ga prože
Što Tomu može
Nazvati
Svojim bratom.
Riječi su škrte,
Jezik se loml,
Drugi su
Običaji.
A dječje srce,
Ni jednog časa
Ne može
Da zataji.
Priča o Titu
Združila ih je
I oslobodila
Straha.
I sada uz priču
Piju pod palmom
Mlijeko
Kokos — oraha.
Crni će dječak
»I mi se ovdje
Divimo
Vašoj slobodi
Ali moju Afriku
Bijeli gazda
Iz ropstva
U ropstvo vodi.«
Jure se zbudi,
Protrlja oči,
Nestane stola

Od pruća.
Na klupi tekla
Neispisana
Uz klupu
Stari uća.
Prvi se zbuni,
Olovku vrti,
Drugi se blago
Smiješi.
»Afrika nije
U školskom vrtu«,
Dječaka uća
Tješi.
»E, pa hajde,
Ispričaj nešto,
Kako je tamo
Na Nilu;
Da li si bio
Pozvan u goste
Slonu
Ili krokodilu?
Ta jasno nam je,
Nastavi uća,
Sna tvoga
Što se tiče,
Dječji san
Bit će ljepši
Od bilo koje
Priče.
Tu su lavovi,
Deve, žirafe,
Veliko jezero,
Čadia,
Mnogo datulja,
Kokos oraha —
A crnac — ipak
Strada.
No on se i bori,
Od stranog gazde
Nikad pomoć
Ne moli,
Jer crni čovjek
svoju Afriku,
iznad svega
Voli.
Za nju živi
I bitku bje
Za Njom mu
Srce tuče,
Njegovoj djeci
Bila bi zima
Izvan
Afrike vruće.«
Poteče priča
Iz srca dječjeg,
San se pomiješa
Sa javom
Po krovu se peo
Piramida
Kupao
U Nilu Plavom.
Svuda je bio
Dragi gost,
Datulja jeo
Do sita;
Sve je brave
Otvarao ključ
Skovam
Od imena
Tita!

A ono glavno
Što vidio nije
(Kalko se crnci
Muče),
Jasno je, brate,
Taktav je red,
Pitaj će
Dobroga uće.

Petar Bilušić

TVORNICA POKUŠTVA „NAPREDAK“ - Novi Sad PRODAVAONICA ŠIBENIK, Ulica V. Perana 17

Raspolaže velikim izborom sobnih ormara po 18.000 dinara
komad i bračnih kreveta (osoba i po) po 8.500 dinara komad.

Svim svojim mušterijama

čestita

NOVU 1956. GODINU

TRANSPORTNO PODUZEĆE „JADRAN“ ŠIBENIK

čestita

svim građanima Šibenskog kotara

Novu 1956. godinu

RADNI KOLEKTIV
PODUZEĆA LUKA I SKLADIŠTA ŠIBENIK

čestita

SVIM RADNIM LJUDIMA ŠIBENSKOG KOTARA

NOVU 1956. GODINU

gradske vijesti

Šibenik kroz tjedan

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera američkog filma u bojama — VOLIM MELVINA — Dodatak: Filmske novosti br. 50 (do 3. I.)

Uspješan rad „Putnika“

Poduzeće „Putnik“ je tek početkom ove godine registrirano u vanjsko-trgovinskom registru za obavljanje turističkih poslova s inozemstvom.

je preko „Putnika“ uputio iz svoje zemlje u Šibenik 22 grupe turista i odmah zatražio uvjete za boravak u idućoj godini.

NAGRAĐENI DIPLOMOM PROSVJETNOG SABORA

Na Prosvjetnom Saboru Hrvatske koji je održan 9. i 10. prosinca u Zagrebu, između ostalih, nagrađeni su diplomama Prosvjetnog Sabora RKUD „Kolo“ za svoj plodan dugogodišnji rad.

PREDSTAVA ZA PIONIRE

Uoči Nove godine u Narodnom kazalištu bit će priredena predstava za naše najmlađe „Djed Mraz i kod nas“. Početak predstave u 16 sati.

IZLOŽBA PREDVOJNIČKE OBUKE

Nedavno je u prostorijama Trgovinske komore otvorena izložba predvojničke obuke, koja je pobudila dosta interesa kod građanstva.

POSLOVANJE U TRGOVAČKIM RADNAMA U DANE

Sve trgovačke radnje na području grada poslovat će 31. XII, 1. i 2. I. Sve trgovačke radnje na području grada poslovat će 31. XII. o. g. od 8 do 13 i od 15 do 19 sati.

JEDNOKRATNO POSLOVANJE U DVJEMA PRODAVAONICAMA „PREHRANA“

Poduzeće za promet prehrambenim artiklima „Prehrana“ uvelo je u svojim dvjema prodavaonicama jednokratno radno vrijeme.

OBAVIJEST

Na osnovu Pravilnika i zaključka Upravnog odbora Gradskog vodovoda od 19. XII. 1955. naplata vode u pojedinim zgradama, koje su pod Upravom stambene zajednice, vršit će se počinom od 1. siječnja 1956.

UPRAVA GRADSKOG VODOVODA

Svima osiguranim licima, suradnicima i kolektivima

čestita

Novu 1956. godinu

sa najljepšim željama u uspješnom izvršenju zadataka izgradnje socijalističkog društva

Kotarski zavod za socijalno osiguranje - Šibenik

Iz sportskog života

STOLNOTENISKO PRVENSTVO DALMACIJE

„MORNAR“ PETEROSTRUKI PRVAK Gulin najbolji pojedinac

Ovogodišnje prvenstvo Dalmacije u stolnom tenisu organizirao je „Orkan“ iz Dugog Rata. Na tom natjecanju učestvovalo je oko 120 igrača iz Zadra, Splita, Šibenika, Kaštel Sućurca i Dugog Rata.

I tako svom klubu donio još jednu pobjedu. Rezultati: Kačer - Oparić 3:1, Gulin - Kačer 3:2, Oparić - Knežević 1:3, Gulin - Oparić 3:1, Kačer - Knežević 3:1 i Gulin - Knežević 3:0.

je pobijedio sa rezultatom 3:0. Najveće iznenađenje priredio je Sime Gulin, koji se predstavio na ovom prvenstvu kao veoma perspektivni igrač.

Više razumijevanja za NK „Radnički“

U prostorijama Remontnog zavoda „Velimir Škopljak“ održana je u nedjelju godišnja skupština nogometnog kluba „Radnički“.

prikladnije rješenje i pružiti mogućnost i ovom klubu redoviti trening. Zalosna je činjenica, a preko koje se ne može prijeći, da na ovoj skupštini nije bio prisutan ni jedan predstavnik upravnog odbora NK-a „Šibenik“.

I izvještaj i diskusija, u kojoj su sudjelovali mnogi prijatelji ovog kluba, osvrnuli su se na njegov godišnji rad društva, iznijeli su uspjehe i neuspjehe, a i teškoće. Istaknuto je da je u protekloj godini zabilježen ipak najveći uspjeh — prijelaz kluba iz nižeg u više takmičenje.

NK „Radnički“ je usprkos objektivnim teškoćama uspio da ove godine po prvi put formira juniorsku ekipu, koja je učestvovala u prvenstvu SNP-a i Dalmatinskom kupu.

Poslije veoma dobrog starta u novom društvu klub je odjednom počeo gubiti utakmice jednu za drugom. Ako bi razloge za to tražili u pomanjkanju borbenosti i zalaganja, onda to ne bi bilo točno.

Pojedini diskutanti iznosili su prijedloge za rad u idućoj godini. Zadatak će novog upravnog odbora, a i trenera posebno biti taj da se klub održi u Podosaveznoj ligi.

U najuzbudljivijoj disciplini — seniorsi pojedinačno — našlo se na okupu 64 igrača. Četvrtina finalista Gulin, Oparić, Knežević i Kačer trebali su u međusobnim borbama riješiti pitanje prvaka.

» ŠIBENSKI LIST « organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik Uređuje redakcijski kolegij Glavni i odgovorni urednik Nikola Bego

ŠIBENSKI SREDNJOŠKOLCI U DIVULJAMA

Povodom Dana Armije šibenski srednjoškolci posjetili su vojnu akademiju u Divuljama. Tom prilikom su odigrami susreti u odbojki i košarci.

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 - Tel. br. 5-62

NATJECANJE UČITELJSKIH ŠKOLA ZADRA I ŠIBENIKA

Prošle nedjelje održan je u Zadru uzvratni susret između učiteljskih škola Zadra i Šibenika, u odbojki i rukometu. U odbojki su domaći zasluženo pobijedili nedovoljno borbene goste sa 3:0.

Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531-T-292

Rukopisi se ne vraćaju

Pretplata za tri mjeseca 120, za pola godine 240, a jednu godinu 480 dinara

Tisak: »Štampa« Šibenik

Brijačko - frizerska zadruga Šibenik

Svim svojim mušterijama čestita

NOVU 1956. GODINU

„LES“ - LJUBLJANA PRODAVAONICA ŠIBENIK

Svim svojim poslovnim prijateljima i potrošačima želi

Sretnu Novu godinu 1956.

1. strana 125
1955. godine
1. strana 125

NARODNI ODBOR KOTARA - ŠIBENIK

ž e l i

svim radnim ljudima, poduzećima, zadrugama
i ustanovama

U NOVOJ 1956. GODINI

mного uspjeha u socijalističkoj izgradnji

Radni kolektiv

Tvornice elektroda i ferolegura - Šibenik

ž e l i

**radnim ljudima socijalističke
Jugoslavije**

Sretnu Novu 1956. godinu

i nove uspjeha u socijalističkoj izgradnji

TVORNICA TEKSTILA I UŽARIJE
»JADRANKA« - ŠIBENIK

Svim svojim poslovnim prijateljima
i građanima Šibenskog kotara

čestita

NOVU 1956. GODINU

KOTARSKO SINDIKALNO VIJEĆE
Šibenik

čestita

NOVU 1956. GODINU

želeći im nove uspjehe u socijalističkoj izgradnji

RADNI KOLEKTIV
„MESOPROMETA“
Šibenik

Svim svojim poslovnim prijateljima i potrošačima

želi

SRETNU NOVU 1956. GODINU

RADNI KOLEKTIV GRAĐEVNOG PODUZEĆA
„IZGRADNJA“
Šibenik

Svim radnim kolektivima
i građanima kotara Šibenik

želi

U Novoj 1956. godini

**mного uspjeha u socijalističkoj
izgradnji zemlje**

Radni kolektiv
»PREHRANA«
Šibenik

U Novoj 1956. godini

želi

Čitavom radnom narodu
Šibenskog kotara mnogo
uspjeha u socijalističkoj
izgradnji zemlje

Svim svojim posjefiocima

želi

SRETNU NOVU 1956. GODINU

KINOPODUZEĆE - ŠIBENIK

AUTOTRANSPORTNO PODUZEĆE - ŠIBENIK

Čitavom radnom narodu Šibenskog kotara

čestita

NOVU 1956. GODINU

Svim radnim kolektivima i građanima
Šibenika

čestita

NOVU 1956. GODINU

Poduzeće „OTPAD“ - Šibenik

Radni kolektiv trgovačkog poduzeća
„KORNAT“ - ŠIBENIK

U NASTUPAJUĆOJ 1956. GODINI

ž e l i

**svim radnim ljudima Šibenskog
kotara mnogo uspjeha u socija-
lističkoj izgradnji zemlje.**

GRAĐEVNO PODUZEĆE „R A D“ - ŠIBENIK

Čitavom narodu Šibenika i radnim kolektivima

č e s t i t a

Novu 1956. godinu

„GRADSKI MAGAZIN“ - ŠIBENIK

*Svim svojim mušterijama i radnom
narodu Šibenika*

č e s t i t a

Novu 1956. godinu

**Svim svojim mušterijama i radnom
narodu Šibenskog kotara**

č e s t i t a

NOVU 1956. GODINU

„VINOPLOD“ - poduzeće za promet
vinom i žestokim pićima - Šibenik

„TRANSJUG“ - Međunarodno otpremništvo - ŠIBENIK

č e s t i t a

*radnim ljudima Šibenika
i poslovnim prijateljima*

Novu 1956. godinu

„VOĆE“ - ŠIBENIK

č e s t i t a

*svim svojim mušterijama i radnim
ljudima Šibenika*

Novu 1956. godinu

Svim radnim ljudima Šibenskog kotara

č e s t i t a

NOVU 1956. GODINU

GRADSKI VODOVOD - ŠIBENIK

Svim svojim poslovnim prijateljima

ž e l i

SRETNU NOVU 1956. GODINU

Radni kolektiv
„KOTEKS“
nakupna stanica Šibenik

„ŠIPAD“

Stovarište grade - Šibenik

želi

radnom narodu kotara Šibenik

**Sretnu Novu godinu
1956.**

želimo svim građanima
Šibenskog kotara

**Sretnu
Novu
1956.
godinu**

uz želje za postignuće najvećih
uspjeha u socijalističkoj
izgradnji

**RADNI KOLEKTIV
Električnog poduzeća
ŠIBENIK**

„Spušvar“ PODUZEĆE ZA LOV I PRERADU
SPUŽAVA I KORALJA KRAPANJ

čitavom radnom narodu kotara Šibenika

čestita

NOVU 1956. GODINU

NARODNI ODBOR OPĆINE - ŠIBENIK

čestita

svim radnim ljudima

NOVU 1956. GODINU

sa željom da u njoj postignu još
veće uspjehe u socijalističkoj
izgradnji